

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvenredne oddaje in priložnosti. — Inserati do 30 petič
A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inserati petič
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 20.—, Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kladjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta,
telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65,
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštne delavnici v Ljubljani št. 10.351

NEMCIJA NA PREDVEČER VOLITEV

Vršile se bodo v znaku Hitlerjeve diktature, ki hoče do zadnjega iztrebiti vse nasprotnike

Berlin, 4. marca. Vedno bolj postaja jasno, da je požar v državnem zboru uničil zadnje ostanke parlamentarizma in demokracije v Nemčiji. S Hindenburgovim dekretom »za zaščito naroda in države« je uvedena v Nemčiji popolna diktatura. Dekret je izdan na osnovi čl. 48. weimarske ustave in se giblje v ustavnih mejah. Prav v tem pa leži tragični paradoks weimarske republike. Hitlerjeva diktatura ni uvedena z določbo weimarske ustave, vendar pa stoji docela na njej. Čl. 48. »najbolj demokratične ustave v Evropi« daje predsedniku nemške republike pravico, da v slučaju velike nevarnosti za mir in red v državi izda primerne ukrepe. Med te ukrepe spada tudi razveljavljanje cele vrste ustavnih določb, ki vsebujejo vsa jamstva državljanov svobod. V smislu ustave bi morala biti ukinitve teh določb samo začasna in bi smela trajati samo toliko dolgo, dokler obstoja nevarnost, zaradi katere je bil ta ukrep izdan. Hindenburgov dekret pa se sklicuje na nevarnost komunizma in bo trajal torej tako dolgo, dokler bo obstoj komunizma, z drugimi besedami torej stalno. Presoja o tem, ali ta nevarnost še obstoja ali ne, je prepuščena predsedniku republike, odnosno njegovim zakonitim svetovalcem, namreč vladi, v tem konkretnem primeru Hitlerju, Papenu in Hugenbergu. Prejšnje delne navedbe, sloneče na čl. 48. ustave, so se morale predložiti v odobritev parlamentu in potrditvi državnemu sodišču v Leipzigu, proti sedanjim ukrepom v tej obliki pa ni nobenega pravnega leka. Stvarno odgovarja vse to vojnemu obsebnemu stanju. Formalno sicer vojno obsešno stanje ni proglašeno, kar izvršna oblast ni prešla na vojsko, marveč je še nadalje ostala v rokah policije in civilnih oblasti in tudi niso bila uvedena izredna sodišča, kakor jih za tak primer določa čl. 48. weimarske ustave, vendar pa to na stvari prav nič ne izpreminja. Vsa stvar je vzpostavljena tako, da se na videz izogiba vse-mu, kar bi dihalo po izrednih in začasnih ukrepih in da bi se vsaj na zunaj napravil vtis stalnosti.

V resnici je popolnoma jasno, da diktatorska oblast, ki ji ima Hitlerjeva vlada, nimajo prav nikakih omejevanj in da se lahko uporabijo proti vsakomur ter da jih morejo občutiti tudi oni, ki sicer nimajo prav nikake zveze s komunističnim terorjem. Takoj po objavi Hindenburgovega dekreta, so tudi vladni listi poudarjali, da je treba izdati podrobnejše določbe, kako naj se ti izredni ukrepi izvajajo, proti komur in v kakih primerih. O tem pa sedaj ni ne sluha ne duha, pač pa je vlada odkrito izjavila, da tega ne misli storiti. Izvrševanje izrednih ukrepov je prepuščeno popolnoma svobodno pristojnim mestom, to je policijskim organom, ki bodo postopali po navodilih svojih šefov, to je vlade. Zaradi tega tudi vse ostale politične stranke nimajo več prav nobenih ustavnih garancij za svoj obstoj. Vlada jih lahko razpusti z enostavnim odlokom.

S takimi izgledi gredo stranke jutri na volitve. Na prvi pogled se zde volitve v takem položaju naravnost absurde. Volilcem so sicer res ostale glasovnice, ki pa so brez prave politične vrednosti. Na drugi strani pa so nedeljske volitve prav posebne važnosti. Menda prvič v politični zgodovini bo narod glasoval o državnem prevratu, ki je bil izveden pet dni pred glasovanjem. Narodni votum sicer ne more izpremeniti stanja v državi, v najboljšem primeru pa vendarle lahko da diktatorski vladi moralno opravičilo za storjene ukrepe. Hitlerjevi vladi je še prav posebno na tem, da dobi tako odobrenje s strani nemškega naroda. Zlatjač vsako agitacijo političnih nasprotnikov, razvija Hitlerjev režim mrzlično agitacijo za svoje stranke in pristaje. Z vsemi mogočimi sredstvi, brezobzirno in z ogromno energijo agitira nacionalistični diktatorji s pomočjo celokupnega državnega aparata za vlado in se ne plašijo nobenega sredstva, samo da bi pripomogli v nedeljo vladi do večine. Glavno sredstvo nacionalistične agitacije je požar v državnem zboru. Sodeč po pisanju nacionalističnega tiska in govornih režimskih agitatorjev, je teh 7 milijonov komunistov in 9 milijonov socialistnih demokratov skupno odgovornih za požig državnega zbora. Ta skrivnostni

zločin, ki je izzval tako strašne politične posledice, bo morda šele po volitvah objektivno pojasnjen.

V političnih krogih smatrajo kot izključeno, da bi novoizvoljeni komunistični poslanci dobili pristop v potsdamsko garnizijsko cerkev, v kateri se bo vršilo prvo zasedanje novega parlamenta. Že dejstvo, da se pripravljata samo ena ali dve seji, dokazuje, da ne gre samo za konstituiranje parlamenta in parlamentarnih odborov, temveč tudi za posebno politično demonstracijo, katere cilji se morejo sedaj samo ugibati.

Rim sekundira

Rim, 4. marca. Fašistični tisk pozdravlja Hitlerjevo akcijo, da bi Nemčijo preobrazil na fašistični podlagi. »Giornale d'Italia«, ki komentira poslednje dogodke v Berlinu, naglašja, da je Hitler stopil na pravo pot, ker se more samo z radikalnimi ukrepi izkoreniniti komunizem, ki predstavlja največjo nevarnost za evropsko civilizacijo. Komunizem ima dva velika zaveznika. Prvi je splošna gospodarska kriza, ki je ustvarila v Nemčiji milijone brezposelnih, drugi pa sta nesposobnost in slabotnost parlamentarnih vlad, ki so omogočile in olajšale aktivnost komunistov, ker daje njihova neodločnost pobudo komunistični propagandi. Komunistična stranka v Nemčiji je dobro organizirana in zato je njena akcija mnogo bolj opasna, kakor pa v drugih državah. To nevarnost je ustvarila v Nemčiji weimarska ustava. Nemški parlamentarizem, ki se je mogel šele v vojni Evropi afirmirati, je vzgojil komunizem in ga napravil močnega ter nevarnega. Z vsakim letom je komunistična moč naraščala, zlasti, ko so nemške demokratske stranke ustvarile skupaj z marksisti fašizmo weimarsko ustavo proti Hitlerjevemu nacionalnemu pokretu. Skrajni čas je zato, da se Nemčija otrese parlamentarizma. V ostalem Nemčiji niso nove doktrine avtoritativne države, ker je bila vedno naklonjena vladi močne roke. Danes je bolj kakor kdaj prej potrebna Nemčiji avtoritativna vlada, kajti weimarska ustava je gnilo jabolko na debeli nemškega poraza. To jabolko bo odpadlo in nihče ne bo tega obžaloval.

Tajni cilji

Pariz, 4. marca. Vodja bavarske ljudske stranke Schäffer je izjavil poročevalcu pariškega lista »Petit Parisien«, da

Zvestoba za zvestobo

Pomembni govori na sinočnji večerji na čast adresne deputacije v Oficirskem domu — Poklonitev na grobu kralja Petra

Beograd, 4. marca. Beograjski Slovenci so priredili sinočnji v Oficirskem domu na čast adresni deputaciji iz dravske banovine skupno večerjo, na katero so bili povabljeni tudi ugledni predstavniki našega političnega in kulturnega življenja v Beogradu. Nj. Vel. kralja in vlado je zastopal minist. dr. Kojić, predsedstvo Narodne skupščine tajnik Gavro Mikošević, ki je opravičil obolelega predsednika dr. Kumanudija. Navzoča sta bila nadležje oba ministra gg. dr. Kramer in Pucelj, ter vsi poslanci dravske banovine, kakor tudi številni poslanci iz drugih pokrajin ter zastopniki raznih kulturnih in nacionalnih organizacij.

Goste je pozdravil predsednik sprejemnega odbora dr. Mirko Gorišek, nakar je izrekal delegatom dobrodošlico minister dr. Kojić. V svojem govoru je poudaril, pomen slovenske adresne kralju ter naglasil, da more kot sumadinec izjaviti, da so Srbi za iskreno enakopravnost vseh Srbov Hrvatov in Slovencev ter niti z daleč ne mislijo na kako hegemonijo. Svoj govor je končal s pozivom vsem Slovincem za složno delo za srečo in blagostanje nedeljive Jugoslavije.

Nato je pozdravil goste v imenu Narodne skupščine g. Gavro Mikošević, izražajoč prepričanje, da bodo vsi trezni Slovinci delali v enakem duhu, kakor Narodna skupščina, na ojačanju narodnega in državnega edinstva. V imenu Jugoslovenskega narodnega kluba je govoril narodni poslanec dr. Kešeljević, nakar je notar dr.

se bo Bavarska le tedaj odcepila od Nemčije, če bo v Berlinu zavladal komunizem. Dokler pa Berlin ne bo nastopil protikomunistično, bo ostala Bavarska v okviru nemške države. Današnji »Matine« poročja o najnovejših protikomunističnih ukrepih ter izraža domnevo, da se za to borbo proti komunizmu brzokone skrivajo tajni poskusi, da bi se v Nemčiji restavrirala stara cesarska oblast. Zaradi tega, meni list, je treba razvoj dogodkov v Nemčiji motriti zelo oprežno.

Vladne parade

Berlin, 4. marca. Vlada pripravlja za zadnji dan pred volitvami velik propagandni program. Za danes so napovedani 4 veliki obhodi, ki bodo obsegali skoraj vse ulice velikega Berlina. Jutri bo pred Hindenburgovo palačo v Wilhelmstrasse manifestiralo 25.000 članov Stahlhelma. Razentega je napovedanih za zvečer in za jutri celo vrsto brezzižnih govorov, med njimi tudi dva Hitlerjeva.

9000 aretiranih

Berlin, 4. marca. Aretacije komunistov se nadaljujejo. Protikomunistične preiskave po vsej državi so v polnem teku. Kakor je izjavil Göring, je bilo doslej v Nemčiji aretiranih skupno okrog 9000 komunistov. Vodja nemške komunistične stranke Thälmann je bil včeraj popoldne aretiran v Charlottenburgu, in torej ni res, kakor so poročali razni listi včeraj, da je pobegnil na Dansko.

Zidje beže iz Nemčije

Pariz, 4. marca. AA. Po poročilih iz Berlina so nemški politični krog zelo v skrbeh zaradi pisanja londonskih listov o naklepih Hitlerjevcev, da pokolje vse Z'de v Nemčiji. Priznavajo pa tudi, da se je protikomunistična propaganda močno okrepla po prihodu Hitlerja na oblast. Mnogi Zidje intelektualci, ki pripadajo liberalnim krogom, so morali menjati stanovanja. Nekateri so se celo izselili v nozmetvo. Znani nemški znanstvenik Einstein, ki je pravkar mudi v Ameriki, je obvestil svoje berlinske prijatelje, da je razvidno, da so Hitlerjevi s svojim ravnanjem povzročili v angleški javnosti hudo nezadovoljstvo.

Sabotaža

Berlin, 4. marca. AA. Po poročilu iz Hannovera so delavci neke tamošnje največje tovarne izvršili sabotažo. Izpustili so bencin iz tankov, tako da se je nad 200.000 litrov bencina razlilo po zemlji. Okoli tovarne so nastale cele luže. Policija je dozdaj prišla 25 delavcev, o katerih pravi, da so komunisti.

Na tisoče žrtev na Japonskem

Silno trpljenje beguncev — število žrtev stalno narašča Potresna katastrofa je ena največjih, kar jih poznajo —

London, 4. marca. Po najnovejših vesteh iz Tokija je včerajšnja potresna katastrofa na Japonskem zavzela ogromen obseg. Take katastrofe tudi na Japonskem ne beležijo, kjer so sicer potresi vsakoletna pojava. Točnih poročil še vedno ni, ker so s potresnim ozemljem prekinjene vse zveze, vendar pa se da že na podlagi dosedanjih ugotovitev sklepati, da je katastrofa ena največjih, kar jih pozna zgodovina. Po potresu so nastali ogromni požari, morje pa je tako razburkano, da so nastale silne poplave in je voda uničila še to, kar sta pustila potres in ogenj. Nenadoma se je izpremenila tudi temperatura in od včeraj opoldne skoro v vsem potresnem ozemlju sneži in pritiska nenavaden mraz, spremljan od ledenomrzlega viharja, kar trpljenje beguncev, ki jih je na stotisoče, le

se povečuje. Izginilo je tudi nad tisoč večjih in manjših ribiških ladij z vsemi posadkami.

Potres je zadel iste pokrajine, kakor l. 1896., ko je zahtevala katastrofa 30 tisoč smrtnih žrtev. Najhujše je prizadela pokrajina Miagi, kjer so skoro vse naselbine docela uničene. Pristaniška mesta Komajši, Jamasa in Miagi so samo še razvaline. Samo v eni vasi v bližini luke Komajši je zahtevala katastrofa 541 smrtnih žrtev in 600 ranjenih. V okrožju Ivanto so dosedaj ugotovili 1380 mrtvih in 276 ranjenih, 696 ljudi pa še pogrešajo. Po poročilih letalcev, ki so bili odposlani v potresno ozemlje, je razdejanje nepopisno in se boje, da bo število žrtev presegalo ogromne številke iz leta 1896.

Roosevelt

prevzel predsedstvo USA

Svečanosti je prisostvovala stotisočglava množica — Zvečer bo imel Roosevelt po radiju svoj programatični govor

Washington, 4. marca. Novoizvoljeni predsednik Roosevelt je danes prevzel predsedniško mesto. Po programu se je ob 10. dopoldne ameriškega časa podal v Belo hišo, kjer ga je pričakoval Hoover ter mu formalno izročil predsedništvo. Nato je Roosevelt na Kapitolu položil svečano prisego, nakar je sprejel najvišje uradnike in jih zapregel. Zvečer bo imel svoj programatični govor, ki ga bodo prenašale vse ameriške, pa tudi večje evropske radiopostaje. Kljub

splošni gospodarski in bančni krizi vlada v Washingtonu že dva dni nad vse svečano in veselo razpoloženje. Mesto je vse v zastavah. Vsako uro pa prihajajo nešteti posebni vlaki, ki dovažajo na tisoče in tisoče ljudi iz vse Amerike, ki hočejo prisostvovati svečanostim ob izpremembi na predsedniškem mestu. Nekateri listi sicer kritizirajo to nepotrebnost zapravljanja denarja, toda vse to ne more zatreti radovednosti, ki se kaže ob vseh takih prilikah.

Naši smučarji na Češkoslovaskem

Vtisi s potovanja — Naš tekmovalac Smolej zasedel na prvem tekmovalju 13. mesto

Novy svet, 1. marca. Potovali smo še dosti udobno. Današnja noč smo malo podremali. Okrog 11 ponoči so napolnili naš kupa še drug »opotnik«, ki so vstopili v Linzu. Večinoma so bili pacijenti, vračajoči se od žudodelnega zdravljenja Zeleša iz Galspacha. Ob 1. smo prišli v Horny Dvorište, kjer smo se okrepčali, nato smo pa nadaljevali pot do Prage, kamor smo prišli ob 6.10. Naš Albion, ki je bil s Smolejem v drugem kupu v družbi starejših dame, se je bradko pričel, ker je gospa svojem kužku nataknila lep zelen svetel, prav takega, kakor si je želel on. V Pragi smo prestopili in ob pol 8. zjutraj smo se odpeljali v Turnov in Zelezny Brod. Vreme je krasno, le v Pragi je bilo zjutraj preno, zakajeno in mleno.

V Zeleznom Brodu smo z brzovlaka presedali na »Kamničana«, ki nas je peljal vzpenjati se po malem do Tannenbacha, kjer smo končno prestopili v še manjšo garnituro, ki nas je povedla po zabolni trati do Polubnega. Pokrajina je v Krkonosih zelo peštra in m. k. v. na sredi lepih smučarjih gozdov nasenja — zapaziti črne in rjave granitne blokne ter velikanske skale. Po vrhovih stoji majhni gradovi razvaline, ponekod tudi cerkvice. Dolina Polubnega je središče steklene industrije (brušeno steklo). Tovarne večinoma zaradi krize ne obratujejo. Od postaje Polubni vodi pot skozi dolg predor, od kod nas je odpeljal avtobus v Novy svijet (Hanechovo), kjer smo nastanjeni v hotelu Krkonos (Repoštev).

Hotel je srednje vrste, starejša stavba in precej zanemarjen. V splošnem je treba reči, da se hoteli v Krkonosih ne morejo primerjati z onimi v Visokih Tatrah. Hrana — večinoma češki knezdiki — še dosti dobra. Novy svijet in Hanechovo sta dve vasi, oddaljeni 10 do 20 minut druga od druge. Središče prireditve je naš hotel, pred katerim je start, cilj pa na travniku za a. j. m. Na startu je pripravil oddajni zvočnik, ki je telefonično zvezan z vso 50 km dolgo progo. Urejene so vse priprave in startne številke. Vsi funkcionarji na progi, pri startu in na cilju imajo obute velike slam-

nate copate, da so zavarovani proti mrazu. To je potrebno, kajti temperatura pade ponoči pod 15 stopenj. Bez dan pa znaša 10 stopenj.

Jutri je start ob 9. na 50 km, prijavljenih je 91 tekmovalcev. Naš Smolej ima št. 35, Bolgar Zakov 54, Poljak Beryh 74 itd. Čeh Nemecký Oldrich 70, Šimoněk 71, Faistauer 79, Nemecký Ladislav 80, Cifka 49, Poljak Czech 37.

Proga se vzpenja od starta 800 m do višine 1300. Za skakanje sta dve skakalnici, Svazova in druga H. D. W. Tekmovalo se bo na Svazovi, ki omogočuje skoke do 70 m. Zalet je ves umeten. Danes so trenirali domači, med njimi Šimoněk in Barton, ki sta skakala 59 in 61 m, toda s padcem.

Naši se pripravljajo za tekmovalje, Smolej je takoj legel k počitku. Drugič kaj več. dr. S. K.

Prva tekmovalja

Novy svet, 4. marca. Včeraj so se vršili prva tekmovalja za smučarsko prvenstvo Češkoslovake, in sicer na 50 km dolgi progi. Startalo je 91 tekmovalcev. Od teh 2 Poljaka, dočim je Jugoslavijo zastopal samo Smolej. Vreme je bilo krasno. Prvi je bil favorit inž. Novak, v 3.33.05; drugi Stechlick, tretji Musil, četrti Vrana (vsi CSR). Naš Smolej je zasedel častno 13. mesto, kar je med 91 tekmovalci vse, kakor lep uspeh.

Tekme na Bledu in v Celju odpovedane

Ljubljana, 4. marca. Zaradi južnega vira, mena so bile mednarodne skakalne tekme na Bledu, pri katerih bi moral startati tudi svetovni prvak Sigmund Rund, odpovedane. Avstriji, ki so prišli včeraj, so se že vrnili. Prav tako so zaradi neugodnega vremena odpovedane tudi skakalne tekme v Celju.

Borzna poročila.

INOZESKE BORZE.

Carib: Pariz 20.1850, London 17.62, Newyork 508, Bruselj 71.90, Milan 23.15, Madrid 42.75, Amsterdam 206.70, Berlin 121.30, Dunaj 71.94—58.40, Sofija 3.70, Praga 15.1750, Varšava 57.30, Bukarešta 3.08.

Veliko zlo, ki ga omalovažujemo

Zanimivo predavanje primarija dr. Meršola o raziskavanju in pobijanju malarije

Ljubljana, 4. marca.

Snoči smo se približe seznanili s problemom, ki mu — kot mnogim drugim — pri nas posebej mnogo premalo pozornosti. G. primarij dr. V. Meršol je predaval pod okriljem Prirodnoznanstvene sekcije Muzejskega društva o raziskovanju in pobijanju malarije glede na našo banovino. Predavanje je bilo v fizikalni dvorani na realki. Udeležba ni bila posebno številna, a poslušalci so bili profesorji, zdravniki in zastopniki zdravstvenih ustanov. Predavatelj je predstavil tajnik sekcije g. dr. Škerlj.

Predavatelj je točno očrtal splošne raziskavanja in zatiranja malarije; njegova temeljita izjava je bila posebno pomembna, ki se dolžni skrbeti za ljudsko zdravje, da se združijo v sodelovanju pri zatiranju malarije, ki je ena najvažnejših nalog zdravstvenega programa v naši državi. V času sezone malaričnih obolenj je v naši državi okrog milijon na malariji bolnih. Pomniti pa moramo tudi, da je malarija kronična bolezen, ki traja v ugodnih primerih, ako se takoj začne sistematično zdravljenje le nekaj tednov — sicer pa zahteva večerje žrtve.

Malarija je pri nas razširjena predvsem v vzhodni, primorski in zetski banovini. Po zakonu o pobijanju malarije se dele pokrajine v glavnem na tri kategorije: na pokrajine, kjer ni avtohtone malarije in anofelov, na anofelne pokrajine, kjer ni endemične malarije in na malarične pokrajine, ki se zopet dele na dve vrsti. Naša banovina ne spada po tem zakonu med malarične pokrajine, vendar je dovolj povoda, da se resno zanimamo za problem malarije.

Predavatelj je razložil, po kakšnem načinu je treba raziskovati kraje glede na malarijo, opisal je pogoje, pod katerimi se širi malarija, bavil se je podrobno z metodami zatiranja te nevarne bolezni, z asanacijami in končno je govoril, kaj bi bilo treba vse storiti v naši banovini, da bi odpravili nevarnost malarije.

Pri malariji, kot pri drugih nalezljivih boleznih, nam mora biti predvsem znana njena epidemiologija. Zlasti se moramo zavedati, da je vir novih infekcij pri malariji samo malaričen človek, z njegovo krvjo se okužijo anofeli. Malaričen bolnik je velika nevarnost za svojo okolico, ognjišče bolezni je, ki se lahko v nekaj mesecih razširi daleč okrog. Širjenje malarije pospešujejo za malarijo sprejemljivi anofeli, ljudje, klicenosi, ki imajo malarične parazite v periferni krvi, in ljudje, ki so sprejemljivi za malarijo — oslabei zaradi kakršnekoli bolezni ali ker so slabo hranjeni.

Raziskavanje malarije v posameznih krajih zahteva mnogo temeljitega proučevanja krajevnih, klimatičnih, agrikulturnih, stanovanjskih ter socialnih prilik. Treba jo ugotoviti predvsem nadmorsko višino kraja, vrsto tal, proučiti vprašanje vode, proučiti, kakšne žitarice sejejo tam, če se bavijo z živinorejo, koliko je padavin, kakšna vročina je poleti itd. Od tal je odvisno, da se lahko širijo anofeli; kjer so slabo obdelana polja, so česče legla anofelov; v hišah blizu hlevov, v katerih je živina tudi poleti, ljudje le redko obole na malarijo, ker postanejo anofeli zoofilni, hranijo se le z živalsko krvjo; od gospodarskega stanja prebivalstva je odvisno, da so ljudje bolj ali manj dovzetni za malarijo; odločajo pa tudi prometna sredstva, ki vežejo kraj z drugimi kraji, iz katerih se lahko zanesa malarija. Poleg teh splošnih podatkov so pa potrebni še posebni, zlasti moramo vedeti, ali se je v tistem kraju že kdaj pojavila malarija, ali se pojavlja endemično ali sporadično ali pa celo v obliki epidemij. Poznati pa je treba tudi klimatične znake pojavljanja se malarije itd. Ko so vsi ti podatki zbrani, šele lahko raziskovalec preide k določitvi sedanjega stanja malarije.

Sistematično je treba preiskati zdravniško vse prebivalstvo, da se lahko ugotovi paraziten indeks, t. j. odstotek prebivalstva, pri katerem se najdejo v periferni krvi malarični paraziti, in da se ugotovi vršnični indeks, ki označuje v odstotkih povečanje vršnice pri ljudeh, ki so preboleli malarijo ali, ki je še imajo. Število pozitivnih parazitnih izvidov in število povečanj vršnice brez najdenih parazitov v krvi, preučeni skupaj na vse prebivalstvo, dasta indeks infekcije ali epidemije v raziskanem kraju.

Na podlagi vseh potrebnih podatkov in ugotovitev se šele lahko določa uspešne metode za pobijanje malarije v posameznih krajih. Malarija se širi v smrti: bolni človek — samica anofela — zdrav človek. Ako hočemo malarijo uspešno zatirati, moramo to zvezo neke prekiniti, bodisi pri človeku, bodisi pri anofelu; po tem načelu se ravna metode zatiranja malarije.

Vsak človek, ki je kdaj imel malarijo, je klicenosec; s pravišnim zdravljenjem pa lahko uničimo v njem malarične parazite. Zdravi ljudje se obvarujejo malarije s pravilno klinično profilakso. Komarjev se morajo brniti bolniki in zdravi ljudje z mrežami, komarjki itd., da se prepreči infekcija po anofelu. Na drugi strani pa zatiramo malarijo na ta način, da z asanacijami odpravljamo legla komarjev.

V naši banovini se ni dosegel v pogledu malarije storilo ničesar sistematičnega. Znano nam pa je, da se je malarija pojavljala nekdanj v endemični obliki v raznih krajih, v ljubljanski in celjski okolici, na Posavju, Ptujskem polju itd. V mnogih krajih so pa bili najdeni anofeli. Zlasti važno je, da prihajajo mnogi naši fantje

od vojakov iz južnih krajev neozdravljeni malarije ter so kot klicenosi velika nevarnost za širjenje malarije v naših krajih. Vsako leto spomladi išče mnogo teh bivših vojakov zdravniške pomoči, ko se jim bolezen ponavlja. Poleg tega se je zadnja leta začela pojavljati malarija v nekaterih krajih, in sicer v endemični, tu in tam pa celo v epidemični obliki. V okolici Črnomlja so imeli endemično malarijo pred 40 leti. L. 1930 je prišel tja delat rudar, ki je imel malarijo; še tistega leta se je pojavila malarija v 50 primerih, zdaj je pa tam okrog 200 malaričnih bolnikov, ki so se vsi okužili doma. Ako je torej v tem primeru povzročil le en klicenosec epidemijo malarije, moramo računati z enako nevarnostjo tudi v drugih krajih. Nekaj primerov avtohtone malarije je bilo v zadnjih letih tudi v okolici Ljubljane in Celja.

Praznik našega narodnega delavstva

V NSZ organizirano delavstvo proslavi 13., 14. in 15. maja 25letnico svoje organizacije

Ljubljana, 4. marca.

Narodno delavstvo, organizirano v NSZ, se pridno pripravlja na veliko proslavo, ki se bo vršila ob priliki 25 letnice obstoja NSZ.

Za naše delavstvo je ta proslava res velikega pomena, če se zamislimo v vse težke borbe, ki jih je moralo izvojevati v dolgih 25 letih. Zamislimo se samo v one čase, ko je bil naš delavec popolnoma brezpraven in prepuščen na milost in nemilost internacionalcem, ki so hodili z Dumaja in Gradca med naše delavce, da v njih ubijejo zadnjo iskrico narodne zavednosti. Ti nemški agenti so prihajali med naše slovenske delavce, objubliali vse mogoče in nemogoče, zastrupljali naš življenj in ga odvajali našemu narodu. Tako daleč je šlo, da je moral naš človek poslušati na internacionalnih shodih samo nemško in italijansko besedo, ker naša poštena slovenska beseda ni bila enakovredna ostalim jezikom.

Naš tržaški delavec se je prvi zavedal pogoje, v katero ga silijo nemški in italijanski agenti. Pravice itak naš delavec takrat ni imel in je bil določen le za najslabša dela, medtem ko so gotovi importiranci, pa naj si so prišli iz nemških ali italijanskih krajev, zasedli vsa boljša mesta. Naš človek je bil le za kramp in za lopato, kakor se je moralo, žal, večkrat ugotoviti. Ko pa se je pričela kratiti našemu življenju še pravica do lastnega jezika, je priklopila sila do vrhunca in slovenski delavec se je osamoevojl.

Ko je na nekem večjem shodu bila odzeta slovenskemu govorniku pravica govora ter so bili naši delavci napadeni in opsovani s klici »ora i serai«, ki so se jih žal poslužili tudi marksisti, je slovenski delavec spoznal, da med internacionalisti zanj ni več prostora. Nov duh je zavladal med

Nujni so torej ukrepi: vsi bivši vojaki in ljudje, ki so bili v malaričnih krajih, bi se morali ob vrnitvi domov prijaviti pristojnemu zdravniku, ki bi jih naj natančno preiskal. Vojaske oblasti bi naj obvestile pristojnega sanitetnega referenta o vsakem malariku, ki se vrača bolan domov. Vsi, ki so zboleli za malarijo v državni službi ali neposredno z njo, bi se morali zdraviti na državne stroške. Vsek primer avtohtone malarije bi se moral hematološko preiskati (Krvna preiskava), pristojni san. referent bi pa moral voditi evidenco o malarikih. V krajih, kjer grozi nastopiti malarija v resnih oblikah, kot n. pr. v ljubljanski okolici, bi se morala točno proučiti entomološka stanja malarije. Potrebna je vsaj približna orientacija o anofelih, kjer so in kje ne, kjer je bila včasih malarija, itd.

Pri vsem tem velikem delu je pa potrebno sodelovanje raznih ustanov in politikov, entomologov, zdravnikov, inženjerjev, pa tudi prebivalstva samega.

Predavatelj je še pokazal nekaj slik v ilustraciji strokovne strani predavanja, ki bo vzbudilo najbrž odmev pri čitateljih, ki se morajo zanimati za zdravstvena vprašanja. In to tudi želimo mi.

slovenskim delavci, nastal je nov pokret in že l. 1907. je bila v Trstu nato pa v Ljubljani dana podlaga za ustanovitve narodne delavske strokovne organizacije.

Leto pozneje je bila organizacija ustanovljena, naraščala je zelo hitro in čez dve leti je po tržaških ulicah z lastno godbo in trobojnico na čelu manifestiral tisoče slovenskih delavcev. Ta manifestacija slovenskega delavstva je dala Trstu silno sliko slovenskega meša.

Biokratnim avstrijskim oblastem je bila organizacija trn v peti, šikanirala je NDO, kolikor je mogla in že čez dve leti organizacija razpustila, češ, da je preveč slovanofilska in usmerjena na Prago, ki je bila takrat središče nacionalnega pokreta proti Avstriji.

NSZ bo 13., 14. in 15. maja proslavila 25letnico svojega obstoja. Gotovo je, da ima za organiziranje naprednega delavstva neprecenljive zasluge, ki jih zna ceniti vsa javnost. Najlepše priznanje njenemu delu je pa dal tudi vladar, ki je poklonil lepo veslo za prapor NSZ, katerega razvije bo o priliki proslave.

Pokroviteljstvo proslave je prevzel ban dr. Marušič, ki bo obenem kumoval, v častnem predsedstvu so pa g. ministra dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj, prvi podstarosta SKJ Gangl, župan dr. Puc, mariborski župan dr. Lipold, predsednik Narodne odbrane dr. Cepuder, predsednik ZKD direktor Anton Jug, zastopnik UNZ Ivan Deržić, predsednik Zveze društev, privatnih nemšč. Joško Zemljčič, predsed. Zveze jugoslov. delavskih podpornih društev v Nemčiji Pavel Bolha in ustanovitelj ter predsednik NSZ Rudolf Juvan.

Naša nacionalna javnost naj izkaže svoje priznanje NSZ s tem, da se v slavnostnih dneh udeleži njenih prireditev.

Vzdrževanje važnejših cest v dravski banovini

Uredba o vzdrževanju prometno važnejših cest v območju dravske banovine

Ljubljana, 4. marca.

V »Službenem listu« je objavljena uredba banske uprave o vzdrževanju prometno važnejših cest v naši banovini. Uredba se glasi:

Subvencionirane ceste.

§ 1. Občinske ceste, za katere velja ta uredba, se nazivajo subvencionirane ceste.

Ban proglašajo za zaslišanju pristojnega sreskega cestnega odbora občinske ceste, ki so prometno važne za več občin, za subvencionirane ceste.

Uprava subvencioniranih cest.

§ 2. Subvencionirane ceste, ki vodijo po ozemlju samo ene občine, upravljajo pristojne občine z neposrednim nadzorstvom strokovnih organov uprave banovinskih cest, ostale subvencionirane ceste pa vzdržuje sreski cestni odbor s sodelovanjem pristojnih občin.

Stroški za vzdrževanje.

§ 3. K stroškom za vzdrževanje subvencioniranih cest prispevajo občine bodisi v denarju bodisi v naravnem delu zakonitih zavezanecov ter sreski cestni sklad, v čigar območju so subvencionirane ceste, in sicer na sledeči način:

Strošek za popravilo in vzdrževanje cestnih objektov, za dobavo gramozov in za mezde cestnih pomožnih delavcev (§ 4.) nosi sreski cestni sklad, stroške za prevažanje in razpajanje gramozov ter vse ostale stroške pri vzdrževanju subvencioniranih cest pa nosijo praviloma občine, ki upravljajo te ceste.

Za vzdrževanje subvencioniranih cest potrebni gramoz dobavljajo sreski cestni odbori na javni dražbi po predpisih glede dobave gramozov za banovinske ceste.

Cestni delavci.

§ 4. Za opravljanje cestarskih poslov na subvencioniranih cestah najemajo občine pomožne delavce po predhodni odobritvi sreskega cestnega odbora.

Število cestnih delavcev, njih službeni okoliš z dolžino cestne proge ter višino mezde določi na predlog občine sreski cestni odbor sporazumno s tehničnim organom uprave banovinskih cest, v čigar okolišu je dotična cestna proga.

§ 5. Za službeno razmerje cestnih pomožnih delavcev pri upravi subvencioniranih cest veljajo določila občega državlanskega zakonika. Službena pogodba se

odpoveduje obojestransko po § 1159. navedenega zakonika.

§ 6. Občine so zavezane prijavljati okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev, odnosno njega ekspozituri, cestne delavce (§ 4.) v smislu § 7. zakona o zavarovanju delavcev.

Izredni cestni prispevki.

§ 7. Za prekomerno uporabo subvencioniranih cest pobirajo pristojne občine izredne cestne prispevke po predpisih ministrske navedbe o pobiranju izrednih cestnih prispevkov z dne 16. decembra 1930., »Službeni list« št. 96-10 iz leta 1931.

Ako bi občine ne izvrševale zakonitih predpisov glede izrednih cestnih prispevkov, sme sreski cestni odbor znizati na sreski cestni sklad pripadajoči prispevek sorazmerno z nepobranimi izrednimi prispevki.

V sporu med občno in sreskim cestnim odborom glede znizanja prispevka odloči ban na predlog katerega izmed prispevnih udeležencev.

Nadzorstvo.

§ 8. Subvencionirane ceste se vzdržujejo strokovno na isti način kakor banovinske ceste. Strokovni organi uprave banovinskih cest nadzorujejo vzdrževanje označenih cest ter dajejo občinam potrebna navodila in odredbe za cestna vzdrževalna dela.

Občine in cestni delavci so vezani na navodila in odredbe nadzornih organov.

Prehodne končne odredbe.

§ 9. Subvencionirane ceste se vzdržujejo po določilih te uredbe od dne 1. aprila 1933 dalje. Za dobo od označenega roka dalje morajo preskrbeti občine in sreski cestni odbori v svojih letnih proračunih potrebna denarna sredstva za vzdrževanje subvencioniranih cest, kolikor ne bi zadoščalo ljudsko delo in odkupnina za ta namen.

§ 10. Ta uredba stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenem listu« kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, kolikor ni določen poseben rok za prehodno dobo (§ 9.).

Pri lenivosti črev, boleznih na jetrih in žolcu, odebelsosti, protinu, katarju v želodcu in črevih ostajati notranjosti debelega črevesa, obolenju zadnjega črevesa odstranjanje naravnega »Franz Josefovca« grenčica naglo vsako zastajanje v organih spodnjega dela telesa in to brez bolečin.

Strossmayerjeva proslava v šiški

Ljubljana, 4. marca.

Na izredno dostojen in manifestanten način je moči sokolska šiška proslavila rojstni jubilej velikega jugoslovanskega biskupa Strossmayerja, ustanovnega člana šiškega Sokola. Da zna šiška visoko ceniti ta nadvse pomembni jubilej, je pokazala snodi s ogromno udeležbo. Prostorna sokolska dvorana je bila popolnoma zasedena, akademijo so posetili poleg I. podstaroste SKJ br. Gangla in podstarostnika br. Jeraša banški nadzornik dr. Rape, kot zastopnik banovine in drugi odlični predstavniki oblasti in organizacij.

Oder je bil okusno okrašen s trobojnimi, modro zelenim pa sta viseli kraljeva slika in slika vladike Strossmayerja. Takoj ko se je dvignil zastor, so na oder prikorakali vsi telovadni oddelki v kroju in z obema prapormoma. Društveni starosta br. Dolinšek je v lepem vznešenem govoru orisal delovanje biskupa Strossmayerja za narod in njegova stremjenja za zedinjenje vseh jugoslovenov. Zlasti v današnjih težkih časih nam mora biti vladika svetel vzgled neomajne domovinske ljubezni. Njegova največja izpoved je bila: *Ljubimo iskreno brate, s katerimi živimo ne samo zato, ker jih družijo z nami ena kri, en narod in ker nam je usojena ena bodočnost, marveč tudi zato, ker je njihov cerkveni obred lep in veličasten.*

Šišanski Sokol se s hvalečnostjo in največjim spoštovanjem spominja velikega jugoslovanskega, ki je bil tudi ustanovitelj našega društva in ga podprl z večjim zneskom. Svoj govor je zaključil starosta s klicem »Slava!«, čemur so se vsi spontano odzvali.

Sledila je akademija, pri kateri je nastopil najprej oktet Ljublj. Zvona pod vodstvom br. Matula in zapel tri pesmi, nato je zapela s srebrnim glasom g. Pavla Lovčevca, na violini je zaigral član opernega orkestra br. Jermol, sledila je recitacija s. Klavore, program je pa izpopolnil tudi orkester šiškega Sokola pod vodstvom br. Prinčiča. Se enkrat je recitala Klavora, nato je pa zapel operni pevec br. Burja. Koncertni del akademije je zaključil oktet Ljublj. Zvona, akademijo samo pa deveterica moške dece, ki je strumno izvedla nekaj prostih in skupinskih vj. Vse te točke je občinstvo nagradilo s hvaležnim aplavzom.

Akademija je v vsakem pogledu lepo uspela ter pokazala zrelo nacionalno zavest ter kulturna stremjenja šiškarjev. Le po tej poti naprej! Zdravo! J. H.

Iz Novega mesta

— Po dolini gradov je naslov skioptičnemu predavanju, s katerim bo povedel učitelj Viktor Pirnat poslušalce v to romantično dolino. Predavanje bo v sredo zvečer v Sokolskem domu, izpolnjeno bo s približno 100 diapositivi.

— Kletarski tečaj se bo vršil v četrtek 9. marca na Kmetijski šoli na Grmu. Dopoldne teorija, popoldne praksa.

— Jadranski teden. Krajevni odbor Jadranske straže priredi od 26. marca do 2. aprila »Jadranski teden«, ki naj bo propaganda za naše morje. 26. marca se bo vršila oblastna skupščina JS v Novem mestu, v ostalih dneh bo jadranska razstava, vršila se bodo razna predavanja, v soboto 1. aprila pa bo v telovadnici nove šole slavnostna akademija.

— Veliko zanimanje za JS v Novem mestu. Za našo narodno obrambno organizacijo Jadransko stražo je v Novem mestu veliko zanimanje. K organizaciji stalno pristopajo novi člani. V zadnjih dneh je železniški šolski uradnik g. Štefan Obal pridobil organizaciji 100 novih članov. Pristopili so tudi k organizaciji vsi učitelji, tako da je narasla JS za 200 novih članov.

— Napredovalna sta v VI. položajno skupino ga. Josipina Borštnikova, učiteljica na tukajšnji dekliški osnovni šoli in g. Iv. Kržišnik, šolski upravitelj v St. Petru pri Novem mestu.

— S sankami v potok je zdrval 6-letni Stanko Sitar v Bršljinu. Deček ne zna plavati, prijel se je pa naglo za vejo in se obdržal na vodi, dokler ga ni neprijetne kopeli rešil dijak Janko Flandija.

Koncert godalnega kvarteta

Ljubljana, 4. marca.

Ljubljanska koncertna publika je včeraj zvečer pokazala, da razume in ceni umetniško-glasbeno delo državnega konservatorija, v čigar komorni šoli je pod umno roko prof. Jana Slaisa zrasel godalni kvartet, ki je z včerajšnjim svojim koncertom privrkal manifestiral svojo samostojnost pod imenom »Ljubljanski godalni kvartet«. Pfeifer Leon, Slamič Franjo, Šušteršič Vinko in Bajde Oton, ki so skoro vsi že absolvirali visoko šolo konservatorija in se n. pr. Stanki Franjo in Šušteršič že udeležujejo v opernem orkestru, dočim bosta Pfeifer Leon in Bajde Oton letos končala svoj glasbeni študij, so skienili posvetiti se izključno le glasbi in to v prvi vrsti komorni. Dve leti in pol so ti mladi, navdušeni, enodušno po najdaljši reproduktivni umetnosti stremeli tuje pod vodstvom svojega učitelja in vodika prof. Jana Slaisa umetno, a tudi naporno fizično delali, se trudili, se asketično odpovedovali vsem vabedim, pravnim zabavam in se poglabljali v oni najintimnejši del glasbene umetnosti, ki je dosegljiv in razumljiv le izbranim, v komorno muziko. Obseg, v katerem goji ta ali oni narod komorno glasbo, je obenem tudi merilo njegove glasbene naobrazbe, njegove glasbene zrelosti. Po njegovi duhovnosti, njegovi znanosti in umetnosti se so di narod Zato moramo z radostjo pozdraviti žrtve, ki jih hočejo prinašati ti mladi štirje ljudje naši komorni glasbeni umetnosti. Težko, trnja polno nalogo so si na-

deli, toda prepričan sem, da jo bodo reševali z mladostno energijo, trdnim zaupanjem v svoje mlade, zdrave moči, z gorečo ljubeznijo do svoje najlepše umetnosti.

Včerajšnji koncert je torej pokazal, da jih hoče v tem njihovem idealnem lepeem stremljenju podpirati tudi publika, ki je Filharmonijo napolnila skoro do zadnjega sedela.

Z lahko izigranostjo, preciznim razumevanjem in iskrenim zanosom so »Ljubljanski« podali Beethovnov četrty kvartet iz opusa 18 ter želi za izvajanje živahen aplavz. Sledila je »Sonata za violino in klavir v b-molu, op. 36«, srbskega komponista Milojeviča v treh stavkih. Violino je igral Pfeifer Leon, klavirski part pa Gallatia Reinhold. Zal, ni časa in prostora, da bi se v dosti zanimivo delo Milojeviča intenzivneje poslobo. Oba umetnika sta bila preko in preko kos svoji nalogi. Gallatia Reinhold je iz klavirske šole prof. Janka Ravnika.

Najzanimivejša točka sporeda je bi. k sklepu godalni kvartet v g-molu, op. 10 Claudia Debussyja. Delo spada med najdaljše in najkrajše kvartete cele tozadevne svetovne literature. Po pravici smem reči, da je »Ljubljanski« godalni kvartet s izvedbo Debussyja čez in čez dokazal upravičenost svojega obstoja, svojo zrelost. Navdušena publika je izvajalcom prirejala viharne ovacije. Prišli so na oder s svojim ljubljanskim učiteljem, ki je bil se posebej deležen odobravljanja. Kvartetovci so morali dodati na zahtovo še 2. stavek iz Čajkovskega godalnega kvarteta. Bil je to zelo posrečen, lep večer. Pot v široki svet je »Ljubljanski« odprti! Bog dal veliko sreče!

Beležnica

Koledar.

Danes: Sobota, 4. marca katoličani: Kazimir, Sladoje, pravoslavni 19. februarja. Jutri: Nedelja 5. marca katoličani: Evzebij, Danica, pravoslavni 20. februarja.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Gospa si ne želi otrok. Kino Ideal: Zadnji dnevi Pompejev. Kino Dvor: Beli sovragi.

ZKD: »Revizor Haselhuhn« ob 14.15 v kinu Matici.

Kino Šiška: Križarka Emden. Društvo »Sofa«, predavanje g. dr. I. C. Oblaka ob 20. pri Levu.

Plesni turnir z družabnim plesom v veliki dvorani Kazine ob 20.30.

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbenec občni zbor ob 19.30 v salonu gostilne pri Mraku.

Proslava rojstnega dne prezidenta CSR dr. T. G. Masaryka ob 20. v Narodnem gledališču in po predstavi prijateljski sestank v restavracijskih prostorih Zvezde.

Sentjakobsko gledališče »Nedolžni lahko živeti« ob 20.15 premiera.

Občni zbor kluba ljubiteljev sportnih psov ob 20. v nebotičniku 12. nadstropje nad kavarno.

Koncert Ciril Metodovega zbora iz Zagreba ob 20. v Unionu.

Prireditve v nedeljo.

Kino Matica: Moj Leopold. Kino Ideal: Zadnji dnevi Pompejev. Kino Dvor: Beli sovragi.

ZKD: Revizor Haselhuhn ob 11. dop. v kinu Matici.

Kino Šiška: Križarka Emden. Oblastni odbor Rdečega križa občni zbor ob 10. v sejni dvorani na magistratu.

Združenje trgovcev letna skupščina ob 9.30 v Trgovskem domu.

Koncert trboveljskih slavčkov ob 11. dop. v Unionu.

Otroški oder »Svobode« predstava »Ciciban« ob 15. v Delavski zbornici.

Sentjakobsko gledališče »Nedolžni lahko živeti« ob 20.15.

Organizacija diplomiranih tehnikov X. redni občni zbor ob 9. v kletni dvorani hotela »Metropol«.

Dežurne lekarne.

Danes in jutri: Bahovec, Kongresni trg 12. Hočevar, Ljubljana VII., Celovška cesta 34. Ustar Sv. Petra cesta 78.

Izpod sita in rešeta

Tatvin je več in niso vse enake — pravica taka je in moč postavne, da ene krive so, a druge prave, za umne ene, druge za bedake.

Od kod, človeče, ti besede take — da dobim bi ljudem zmešale glave, jim korenine tepodjedle zdrave in izprevergle v prazen nič junake?

Resni je več in niso vse resnice; zato nikar besede se ne bojte, le mirno vsak za svojo senco stojte.

Pravic je več in niso vse pravice; precepe same lezejo v korito, ko blato v hlevu je dovolj razrito.

Vremensko poročilo JZSS

Ljubljana, 4. marca. JZSS je davi prejel sledeča telefonična poročila:

Kranjska gora: plus 1, barometer pada, megla, 20 cm južnega snega.

Meštrovičeva razstava v Parizu

Francoska kritika priznava genialnost našega slavnega kiparja

Ljubljana, 4. marca. V Parizu je bila te dni odprta razstava našega slavnega kiparja Ivana Meštroviča, obsega pa 60 skulptur in 30 risb. O monumentalnih Meštrovičevih delih si človek lahko ustvari na razstavi sliko samo po plastičnih načrtih, po odličnih nekaj

torih detajlov, itd. Pariz je poznal Meštroviča doslej prav za prav samo po imenu. Šele zdaj ga bo spoznal tudi po njegovih delih, kar bo za ves naš narod velika pomena. In kakor je bilo pričakovati, je sprejela pariška javnost Meštroviča z zasluzi-

nim priznanjem. Naj omenimo samo nekaj besed, ki sta jih izrekli o Meštroviču in njegovih delih dva odlična predstavnika francoske umetnosti.

Pesnik Gustav Kahn piše v »Le Quotidien«: »Ivan Meštrovič spada k najbolj znanim inozemskim velikim umetnikom. Za to se mora zahvaliti dolgemu bivanju v Franciji, kjer je bival v času svoje definitivne duševne formacije, in prijateljstvu z dvema našima največjima umetnikoma Rodinom in Bourdellom. Njegov modernizem ima francoski prizvok. Toda poleg tega sorodstva z univerzalno umetnostjo je njegovo delo globoko izvorno in to je izvirnost njegovega naroda. On je prvi izrazil plastično srbsko etičnost, on je prvi dal Jugoslaviji spomenike. Pričujoča razstava nam omogoča premeriti pot, ki jo je Meštrovič prehodil, in ves obseg, vso polnost njegove umetnosti. Govori nam z najbolj svojestveno besedo velikega kiparstva in govori v interesu najbolj zvišenih ciljev.«

Konservator Doma Viktorja Huga Raymond Escholer pa piše v »Le Journal«: »Zadostuje prehoditi Meštrovičovo razstavo, pa se prepričati, da ne gre samo za talent. Meštrovič zdaj ni več umetnik pod Rodinom in Bourdellomovim vplivom. Močan junaški duh ga je začel prevladati. Grozna vojna epopeja, ki je osvobodila njegov narod, je osvobodila Meštroviča iz njegovega oklepa. Poglejmo ognjen, maslovalno pravičen mavce slavnega spomenika »Hvaležnost Francije«. Krilata, resnično epična figura, krilata in epična tako, kakor njeni slavni predniki Samotrška Viktorija in Rudeeva Marsillesa. Dejstvo, da umetnik prenese tako mogočno primerjavo, ne da bi klonil pod njo, že samo to dejstvo dokazuje, da plapolja v njem mogočen plamen genija.«

Duševni oče našega nebotičnika

Iz življenja inž. arh. Vladimira Šubice, ki nam je ustvaril že mnogo krasnih palač

Ljubljana, 4. marca. O nebotičniku smo že mnogo pisali, zato je pa že tudi skrajni čas da predstavimo javnosti umetnika, ki nam je ustvaril ta največji spomenik naše kulture in umetnosti ter neovrgljivi dokaz sposobnosti našega obrtnika in delavca.

Inž. arh. Vladimir Šubica je iz naše najslavnejše umetniške dinastije Šubicev iz Poljanske doline. Njegov praded, ki so ga Poljanci imenovali za Divjaka, je postal mnogo proslavljen pomolnih kmetijskih do-

ma gradi Trgovsko akademijo. Tudi Celje je okrasil s stanovanjsko hišo PZ, a v Splitu dozidaval palačo PZ. Seznan njegovih velikih stavb ni popoln, saj je zgradil tudi več vil in uredil več interijerjev našim odličnim družinam. Napravil je več spomenikov, med njimi tudi spomenik žrtvam svetovne vojne ob šentpeterski cerkvi, na pokopališčih pa vzbuja zaradi svoje resnobne pozornosti več grobnic.

Pri raznih velikih konkurencah je dobil mnogo nagrad, tako n. pr. dve nagradi tudi za kraljev spomenik v Ljubljani, za palačo PZ v Mariboru, za projekt regulacije Karlovca, za Magdalensko cerkev v Mariboru in za samostan ter cerkev križevnikov v Ljutomeru. Vse svoje sile je mojster posvetil nebotičniku, ki je zgrajen in urejen po njegovih zamislih, osnutkih in načrtih od elegantne glorijske na vrhu, do zadnje kljčke na vratih in celo do kavarniških tiskovin, posebno skrb je pa mojster posvetil njegovim temeljem in zato prestrdal vso literaturo o potresa varnih nebotičnikih na Japonskem in v San Franciscu. Vse njegove stavbe se odlikujejo po izredni skladnosti, razen tega so pa te umetnine tudi do skrajnosti praktične ter moderno opremljene, a pri vsem tem niso predrage. Mojster Šubica je do zadnje žilice čist, ki uživa v lepoti svojega dela, obenem pa nikdar ne zanemara praktičnih potreb in koristi stavbnega gospodarja. Njegov razvoj je miren, kakor so mirni njegovi računi, in brez skokov ter fantastičnih oblik. — Vse je tako, da glasno priča, da je inž. arh. Vladimir Šubica vsekoli velik mojster, ki nam je z nebotičnikom ustvaril najpomembnejšo arhitektonsko umetnino in s kavarno najlepši interier v državi. In ko mojstru s hvalečnimi priznanji vse velike darove, ki nam jih je dal, mu obenem želimo, da bi se mu čimprej ponudila prilika, da se še bolj izživi in uveljavi kot človek in umetnik.

Za brezposelne v Trbovljah

Trbovlje, 4. marca.

Zaradi stalnega zniževanja naročil premoaga od strani državnih železnic, brezposelnost v rudarskih revirih vedno bolj narasta. Niso krive temeno samo redukcije, temveč tudi dejstvo, da doraščajoče rudarske mladine ni mogoče zaposliti. Da omili brezposelnost in da bi brezposelni ne trpeli lakote, je lani občina razdelila večje količine koruzne in pšenične moke po znižani ceni, 30.000 kg pa zastoni. Tudi letos je županstvo že nakazalo 10.000 kg koruzne moke po znižani ceni.

Ta pomožna akcija je pa še splošno naraščajoče brezposelnosti in revščine samo kaplja v morje. Zato je bil že lani na pobudo županstva sestanek vseh društev in ustanovljen je bil »Prehranjevalni odbor občine Trbovlje, ki je v septembru ustanovil kuhinjo za brezposelne v Trbovljah.

V tej kuhinji prejema dnevno 170 do 180 brezposelnih zastoni kosilo in večerjo. Kuhinja je jedilnica je v stari sameti hiši v Retju, uredila in opremila jo je TPD Hrana je prav dobra, v kuhinji in jedilnici vlada vzoren red in snaga. Brezposelni prejema hrano samo na podlagi posebne izkaznice ter kontrolnega lista. Županstvo je sestavilo točni kataster vseh brezposelnih, tako da ima sedaj dober pregled vseh onih, ki so pomoči in podpore res potrebni. H komu pa omenimo, da grede mnogi trgovci in obrtniki tej socialni akciji županstva hvalevredno na roko tako z znatnimi popusti pri dobavah kakor tudi s podporami.

Jubilej našega plesnega mojstra Jenka

Drevi bo v Kazini velik plesni tur mir v proslavo 10letnice Jenkovega plesnega udejstvovanja

Ljubljana, 4. marca. Kdo ga ne pozna? Vsa Ljubljana, pa tudi v Mariboru, Zagrebu, Beogradu in celo v daljnem Skoplju vedo, kdo je Adolf Jenko, cenijo njegov talent, njegove ne navadne spretnosti in zmoglosti pri poučevanju modernih plesov, pa tudi njegov izredno simpatični značaj.

No, in drevi bo naš mojster Jenko proslavil 10letnico svojega udejstvovanja na polju plesne umetnosti.

Deset let v življenju zasebnika sicer ni mnogo, toda nepretrgano udejstvovanje v dobi desetletja na polju plesne umetnosti

je pa lep jubilej. Gotovo je, da ima g. Adolf Jenko za razvoj plesa v Sloveniji, zlasti pa v Ljubljani, neprecenljivo zaslugo. V 10 letih nam je vzgojil generacijo mladih plesalcev, jim dal vso potrebno ugaljenost in jih priučil vseh pravih modernih družabnih omike. Zato ni čuda da je mladina rada zahajala v njegovo plesno šolo, se urila v njegovih tedaj, prav tako se pa tudi starejši z veseljem posežali v Jenkovo šolo. Saj je bila menda vedno prva in edina v Jugoslaviji, ki nam je leto za letom prinašala vse splošne novosti, bodisi iz Pariza ali Londona, iz Curicha ali z Dunaja. Ni se strah plesnih mojstrov v ranih mestih, kjer zastopa našo državo.

Adolf Jenko je bil že od mladih nog zelo navdušen za ples. Studiral je realko, po maturi se je vpisal na tehnično fakulteto. Da mu je bil omogočen študij, je mogoče poučeval ples, za katerega se je pozneje tako navdušil, da se mu je docela

Samo še danes ob 4., 7. in 9. svečer — jutri v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. uri

Zadnji dnevi

Pompejev

KOT ZVOČNI FILM

Monumentalno »Hmskveledelo! Predprodaja vstupnic dnevno od 11. do 1/2 13.

Zvočni kino IDEAL

posvetil. Že pred 10 leti si je pridobil sloves, ko je v svoji takti še skromni plesni šoli uvedel prvo povojno plesno novost: šim. Potem se je začela njegova plesna karjera. Pozimi je vodil več plesnih šol, tako za začetnike kakor za izveščane in tudi starejše, v Ljubljani, v poletnih sezonah ga vidimo na Bledu, kjer nastopa kot aranžer, plesovodja, konferencier, prireja zabave, družabne igre, vodi in poučuje vso mednarodno publiko, konferira v raznih jeziki, uči otroke vseh mogočih narodnosti se lajančico in kolo in tako dela indirektno uspešno propagando za Jugoslavijo in njene narodne plesne. Nekoč mu je na Bledu neki naš minister v tem pogledu izrekel javno priznanje.

Spomnimo si Jenko vedno na mednarodni plesni turnirji, kjer se zbera profesionalni praviki sveta, proučuje vse plesne novosti in jih prinaša k nam, kjer potem naprej poučuje druge učitelje, ki jih zastopa vednoma kot delegat na teh turnirjih. Omenimo naj, da je leta 1931. v Parizu predsedoval žiriji o prireditvi velike internacionale plesne telone. On je častni član Syndicat national professeurs de danse, dokaz njegove sposobnosti je pa tudi diploma Union International de choregraphes ter diploma Academie superieure de danse, kar je priznanje za izpit v višjem tečaju akademskih plesov ter diploma jugoslovenskih plesnih mojstrov.

Ob prireditvi svoje 10letnice priredi drevi ob 20. velik plesni turnir, na katerem bodo najboljši pari Jugoslavije nekako neoficijsko tekmovali za naslov prvaka Jugoslavije in za prekrasni prehodni Jenkov pokal. Za to tekmo se je prijavilo že okrog 20 parov, med njimi tudi g. Stane Seunig in g. Stojkovičeva, ki sta si že na nešteti turnirjih priborila prvenstvo Slovenije, dalje bivši prvak Blechinger iz Celja, prišli bodo pa tudi tekmovalci iz Maribora in Zagreba. Zagrebški Amaterski plesni klub pošlje več parov tekmovalcev in zato je prav gotovo, da bo letošnji plesni turnir eden najzanimivejših, kar smo jih kdaj videli v Ljubljani. Tekmovalci bodo tudi razdeljeni v kategorije. Poleg plesnega turnirja bo tudi borba za naslov kralja valčka, ki ga brani major v pokolu g. Pongac, ki bo pa imel precej težko stališče, ker bo letos konkurenca huda. Vsekakor bo turnir revija naših najboljših plesnih parov, pokaže nam bo pa tudi vso estetiko in lepoto modernih družabnih plesov. Zato drevi vsi v Kazino!

Primorske narodne noše v Beogradu

Ljubljana, 4. marca.

V Ljubljani se je letos na vseh plesih, ki jih je bilo še vedno preveč, prav občutno poznala kriza, zato so pa v Beogradu imeli bal, ki je prekosil vse podobne prireditve. Kolo jugoslovenskih sester namreč vsako leto priredi vesolovansko kostimirano zabavo, ki privabi goste v narodnih nošah iz vse države. Tudi letos je bila ta revija narodnih noš ogromna, saj si na njej lahko obkuzoval okrog 1000 narodnih noš, ki so pokazale vso lepoto in pestrost ter tudi raznolikost naših narodnih oblačil v taki polnosti, kakršne ni niti v nobenem muzeju.

Tudi iz Ljubljane je Kolo jugoslovenskih sester poslalo na to prireditve večjo skupino v gorenskih narodnih nošah, njej se je pa v Beogradu pridružil 8 ljubljanskih Primork, ena mariborska Primorka in primorski par iz Beograda, ki so med vsemi nošami vzbujali največje zanimanje. Pričelo se je namreč tako na tem plesu zastopane tudi slovenske narodne noše iz neosvojenih krajev, ki silno naglo izginjajo in spadajo še med etnografske in folkloristične redkosti. V svojih dragocenih in elegantnih starinskih oblačilih so bile v skupini tržaške in gorjske okoliščane, manderjerke, škedenjke, Bršnice, Solkanke in Krašovke, ki jih je vodil stasiti škedenjski sparter, kakor tam deli pravijo fantu, ki spremlja dekleta v cerkev in je tudi za druga na svatbi.

Kjerkoli se je skupina pokazala, je bila deležna največjih simpatij ter prisrč. ovacij, da so dame svojim neosvojenim sestram padale okrog vratu, jih objemale in poljubljale, gospodje so jih pa pozdravljali z glasnimi vzkliki: Živele Primorke! Prireditve, ki se ga je udeležila tudi vlada, senatorji, poslanci in ves diplomatski zbor, je postčastil tudi kralj Aleksander s kraljico Marijo, ki je nosila slikovito hrvaško nošo iz Petrinje, princ Pavle s svojo soprogo, princezo Olgo v srbski noši ter njeni se-

stri princesa Marina v bunjevski in princesa Jelislava v črnogorski noši. Kraljica je vsem Primorkam stisnila roko in se zanimala za najmanjše podrobnosti oblek, sišeti jo je pa očarala njih gosposka preprostost, elegantna belina in bogastvo teke svil. Natančno se je kraljica tudi informirala, iz katerih krajev so noše, ter se z največjo ljuboznostjo dolgo razgovarjala s Primorkami in izvrstni srbohrvaščani. Drugi dan popoldne so bile Slovenke povabljene na dvor na čaj, ki se ga je udeležilo 400 delegatov Kola jugoslovenskih sester, in je kraljica spet govorila z vsemi, da so se vrstile v Ljubljano skrajno očarane zaradi ljuboznosti Nj. Veličanstva kraljice.

Kakor vemo, so primorske narodne noše redke, zato je pa dolžnost naših muzejev, da jih ohranijo čim več, da se ne izgube, kakor se je izgubilo še ogromno najdragocenejšega narodnega blaga, a žame, ki so noše prinesle čez mejo in jih varujejo z vso pieteto, zaslužijo tudi javno pohvalo.

Šah

Ožji turnir LŠK

Pred kratkim je bil zaključen splošni turnir ljubljanskega šahovega kluba. Udeležilo se ga je 26 šahistov, od teh ima sedaj 14 pravico igrati v ožjem turnirju. V prvi skupini si je priboril prvo nagrado M. Longer z 9 in pol toč., drugo pa I. Kranjec z 8 in pol toč.; tretji je bil F. Menda s 7 in pol toč. V drugi grupi je dosegel prvo derilo A. Vadnal z 10 in pol toč., drugo tr tretjo nagrado sta si delila V. Frantr in M. Lokovšek ter sta imela vsak po 10 točk.

V sredo 8. t. m. ob 20. uri bo v kavarni »Evropica« zbranje za ožji turnir. Do takrat naj se prijavijo vsi oni šahisti, ki žele igrati na tem turnirju in imajo za to zadostno kvalifikacijo. Prijave in prijavnino, ki znaša 20 Din, sprejema odbornik vsak dan, predvsem zvečer, v kavarni »Evropica«.

Igralo se bo trikrat do štirikrat na teden, in sicer z uredni. O vseh važnejših vprašanjih glede turnirja se bomo pogovorili skupno po zbranju. Želimo, da se prijavijo tudi vsi oni močni šahisti, ki so se po nazadovanju Lj. š. k. pred par leti odrekli družbenemu življenju. Turnir bo gotovo zelo zanimiv in bomo o njem še poročali. Tehnični odbor LŠK.

V dveh dneh 4158 knjig

Ljubljana, 4. marca.

Včerajšnji dan je prinesel izredno mnogo knjig. Ulice, ki so bile dolocene za pobiranje, so dale 3124 knjig, vendar pa je še mnogo, mnogo strank obljubilo, ker knjig niso imeli pripravljenih. Skupaj se je torej nabralo v dveh dneh 4168 knjig najrazličnejše vsebine.

Zlasti pa nas je razveselilo dejstvo, da je naš največji pesnik Oton Zupančič daroval celo zbirko knjig visoke umetniške vrednosti. Na vse svoje knjige se je g. Oton Zupančič lastnoročno podpisal in pripisal: Bratom v tujini! Tako bodo te knjige po Westfaliji in Ameriki, pa še kje drugje vzpodbujale naše ljudi, da ostanejo zvesti svojemu narodu. Istotako se je podpisal na darovane knjige župan ljubljanski gosp. dr. Dinko Puc.

Zanimanje za knjižno akcijo se stopnjuje. Zato nam primanjkuje sodelujočih. Dobro bi bilo, da bi se žrtvovali vsi, ki imajo čas, tudi oni, ki stojijo pred univerzo in čakajo na stavkokeže! Sodelovanje pri naši akciji bi bilo zanje bolj pametno početje, saj rešujemo Slovence.

One stranke, ki smo jih morda prezrli — seveda nehoti — pa so bile njihove ulice že na vrsti, prosimo, da žrtvujejo dopisnice in nas obveste, kdaj lahko dvignemo pripravljene knjige. (Naslov: CMD, Beethoven 2). Z denarnimi prispevki gre težje. Vendar prosimo cenj. občestvo, da prispeva nekaj dinarjev, ki se bodo uporabili za vezavo ogromnega števila darovanih revij. Ljubljana! Upri se graježljivosti naših meščanov! Daruj knjige!

Akc. odbor.

Po ulicah, ki so bile najavljene v današnjem »Jutru«, se bodo pobirale knjige jutri v nedeljo ob 9. naprej.

Danes pridejo na vrsto oni, pri katerih so bile obljubljene knjige za dan poznejše!

Sokol

30 letnica Sokola v Ljutomeru

Ljutomer, 3. marca.

Eno najstarejših društev mariborske sokolske župe je ljubomersko, saj je bilo ustanovljeno v dobi težkih bojev slovenstva za obstanek leta 1903., kot »Murski Sokol« ter je bilo več let edino društvo svoje vrste v vsej panonski Sloveniji. Njegove ustanovitve je vzbudila veliko pozornost in jezo v vrstah naših narodnih nasprotnikov, o čemer so pričeli besni napadi na mlado narodno organizacijo, ki jo je vodil ustanovitelj, Čeh dr. Karol Chloupek, načelnik pa ji je bil najprej br. Anton Miša, potem br. Fr. Stanek in br. Joža Velar. V »Murskem Sokolu« so narodniki iz Ljutomeru in okolice našli skupno ognjišče domovinske ljubezni in narodnega četa. Posebno značilno je bilo za društvo, da se je sokolska misel globoko ukoreninila v kmetski duši ter dala pravilnega izraza njenim čustvom. Po smrti dr. Chloupka leta 1913, ki je društvo težko zadela, mu je stalostval več let preko prevrata nepozabni br. Joško Rajh, ki je dal tudi pobudo za zgradbo Sokolskega doma. Še med zgradbo ga je smrt iztrgala iz sokolskih vrst, njegova misel pa je postala meso leta 1926, ko je društvo otvorilo svoj lastni dom, ki je danes eredišč. kulturna in narodna dela v Ljutomeru.

V zadnjih letih je društvo razvilo pod starost dr. Markom Stankom živahno dejavnost na vseh poljih sokolskega udejstvovanja tako glede telovadbe kakor tudi glede narodne prosvete. Seme, zasajeno pred 30 leti, je zrastle v mogočno drevo, ki je poglodel svoje korenine globoko v domačo zemljo, o čemer pričajo številna mlada drevesa okoli njega: vsa sokolska društva in čete ljubomerskega sreza — in ki kljubujejo vsem viharjem. V najlepšem razvoju in cvetu svojih sil bo Sokol v Ljutomeru proslavil svojo 30letnico dne 11. junija z veliko slavnostjo, na katero opozarja že sedaj vsa sosedna narodna in kulturna društva in že tudi prisrčno vabi. Zdravo!

Seja zbora društvenih načelnikov na Taboru. Načelnštvo sokolske župe Ljubljana sklicuje za jutrišnjo nedeljo sejo zbora društvenih načelnikov ob 9. uri dop. v mali dvorani Sokolskega doma na Taboru, ki je zaradi važnosti stopnje obvezna za vse društvene načelnike(ce), oziroma njihove namestnike. Dnevni red bo obsegal: končni predlog za reorganizacijo okrožij, nastop sokolske župe Ljubljana na pokrajinskem zletu, sporod dela za leto 1933, predlog za glavno župno skupščino in sluzajnosti. Po seji bo celodnevni delovni sestanek za predelavo prostih in tekmovalnih vaj. Bratje načelniki naj pripeljejo s seboj tudi vodnike(ce) posameznih oddelkov, v prvi vrsti pa one brate in sestre, ki so se udeleževati dosežanih delovnih sestankov. Zdravo! Župno načelnštvo.

Glavna skupščina Sokolske župe Ljubljana. V nedeljo 12. t. m. točno ob 9. dop. bo v mali dvorani Sokolskega doma na Taboru redna glavna župna skupščina z naslednjim dnevnim redom: 1. otvoritev, pozdrav in poročilo župnega staroste, 2. poročila župnih funkcionarjev, 3. razprava o proračunu za leto 1933, 4. poročilo o pripravah in o udeležbi ljubljanske župe na I. pokrajinskem zletu, 5. program župnega dela v letu 1933-34, 6. predlogi župne uprave in župnih edinic, 7. predlog uprave Saveza SKJ za imenovanje članov župne uprave, nadzornega odbora in častnega razodišča, 8. sluzajnosti. Eventuelni predlogi župnih edinic morajo biti pisмено poslani župni upravi najkasneje do 6. marca t. l. Z ozirom na važnost skupščine je udeležba vseh župnih edinic strogo obvezna in naj torej pošljejo vse edince svoje delegate na skupščino. Župna uprava.

Dnevne vesti

— **Zdravniška vest.** V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan šef kirurškega oddelka splošne bolnice v Mariboru dr. Božidar Lavrič.

— **Iz »Službenega lista«** »Službeni list k. banske uprave dravske banovine št. 18 z dne 4. t. m. objavlja uredbu o nalogah in osnajanju okrožnih odborov obrtniških združenj, uredbu o vzdrževanju prometno važnejših cest v območju dravske banovine, objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v tekočem letu in razne objave iz »Službenih Novin«.

— **Nalezljive bolezni v dravski banovini.** Od 15. do 21. februarja je bilo v dravski banovini 27 primerov tifuznih bolezni, 48 škrlatinke, 148 davice (smrtne 2), 25 ščena, 102 hripa, 9 dušiljivega kašlja, 10 ošpic (smrtne 1), 5 otipenjenj, 2 nalezljive vnetja možganov (smrtne 1), 1 grize in 1 tetana.

— **Dodatno k belgijsko-jugoslovnski konvenciji** z dne 17. julija 1932 je bil podpisan dogovor glede kompenzacije trgovskih dolgov med Belgijo in Jugoslavijo, ki stopi v veljavo s 4. marcem t. l.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno nestanovitno vreme z manjšimi padavinami. Dobili smo po vsej državi južno vreme, ki naglo pobira sneg. Temperatura skoraj nikjer ne pade pod ničlo. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Beogradu 14, v Mariboru 11, v Splitu in skopju 10, v Zagrebu in Sarajevu 9, v Ljubljani 8 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760,6, temperatura je znašala 4,3.

— **Če ima mož dve ženi.** Pred sodiščem v Jagodini je bila obsojena na dva meseca žena kmetka Ilija Radulovića, ki je polila možovo plačnico s krompom, tako da je čez nekaj dni v bolnici umrla. Žena je pred sodiščem izpovedala, kako strašno življenje je imela pri možu, ki je menjaval prilike kakor rokavice, dokler ni pripeljal njeno trpljenje do vrhunca. Sodišče je to upoštevalo in ji je odmerilo najnižjo kazen.

— **Razbojnik Gene** se je hotel obesiti. V Zagrebu sedita v policijskih zapornih razbojnika Franjo Gene in Franjo Hercog, ki bosta te dni izročena sodišču. Gene se je včeraj v zapornici obesil. Iz strahu si je napravil vrh in se je v celici obesil, pa ga je v zadnjem hipu opazil stražar in ga snel s kljuka. Bil je že v zadnjih zidih.

— **Borba s krčdelom volkov.** Podjetnik Brković iz Prijepele se je napotil s svojim prijateljem Čotovićem iz Bjeloga polja v Prijepele. Za vsakogar je naenkrat plačil iz gozda veliko volk, za njim pa celo krčdelo lačnih zverj, ki so navahle na osamljena potnika. Brković in Čotović sta začela streljati na volkove, ki se pa za strele niso dosti zmenili. Videl, da postaja nevarnost resna, sta slekla suknje in jih nataknila na debele palice, potem sta pa začela na vojo moč kričati in streljati ter se previdno približevati volkovom. Njune krike so slišali kmetje in so jima prihiteli na pomoč. Volkovi so se končno ustrašili in zbežali nazaj v gozd.

— **Čuden samotar.** V Poljanah pri Bjelevaru si je premožni posestnik Nikola Selak v četrtlet na čuden način hotel življenje. Na ribniku je razsekla led, potem se je pa s skelom vskočil v vodo. Imel je trden sklep umreti, kajti voda je tako plitva, da je moral tiščati glavo k tlom, sicer mu »tusa a omeaš ef vs fax tuzon iq en yq znano«.

— **Da osvežite kri,** pijte nekaj dni zapored jutraj čašo naravne »Franz Josefov« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravna delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— **Iz Gradbenega dela** so v splošnem pričevali doslej, pridno so pa delali na Du. Kicevih zgradbah ob Gajevi ulici. V objektih, ki stoji ob zaključku Beethovne ulice, so sezidane že vse polne in predelane stene. Tu so tudi delali ves čas monterji in instalaterji vodo, plino, in elektro vodnih napeljav. Zidarska dela so ustavili, ko je prvič prišel hujši mraz, a so kmalu zopet začeli delati. Zdaj so postavljene polne in predelane stene tudi že v spodnjih etažah 7-nadstropnih zgradb ob Gle. dalski ulici. Pri delavskem domu so delali doslej le tesarji. Izstop temeljev za palačo Trgovske akademije dobro napreduje v primeru s slabim vremenom. Drugih pomembnejših gradbenih del doslej še ni.

— **Iz Elementarnim nevarnostim** lahko pri merjamo blato in poplave po nekaterih ulicah. Pri nas smo sicer vajeni blata, vendar se pa ne moremo sprizgajati z njim, ko nam že leze v usta. Vsa čista pa onim, ki skrbijo za naš čestni blaginjo in ki so poskrbeli včeraj popoldne, da so delavci tako čisto umili tlakovane ceste — medtem, ko so se ljudje drugje dušili v blatu na netlakovanih hodnikih. Eдино na Mariji. nem trgu so posuli s peskom blatne prehode. Poleg blata in luž so prišle nad nas z južnim vremenom še druge nadloge. S strob se vsipavajo celi slapovi snega na trotoarje. Samo srečnemu naključju lahko pripisemo, da ni bilo zaradi tega še hujše nesreče. Včeraj popoldne je treslača s strehe trinadstropne hiše nasproti Uiona velika masa ledu na trotoar. Za las je manjkalo, da led ni zdrobil strehe avtomobila in ubil avtomobilista. Zakaj ne prišliti odgovorov, da bi vsaj upoštevali predpise gradbenega reda, če jim je že varnost ljudi deveta briga?

— **Iz Zimski večer,** zabavno-propagandna prireditev krajevnega odbora Rdečega križa ljubljanskega v ponedeljek 6. t. m. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Mladinska cesta, poudarja spored: 1. Nagovor. Izpovedi dr. Petiča Otovi, predsednik tega odbora. 2. Čvetka Čudovi. 3. Mladinski prizor z godbo. 4. Napisala Kralj-Zeljzeva. Marijana, profesorica,

režira Erbežnik Jožica, vodnika učitelja. Izvajajo članice Podmladka Rdečega križa prvega razreda drž. vadnice. 3. Otrške pesmi. Zložil Musorgskij M. F. Poje ob godbenem spremljevanju Medved-Sker. ljeva Cirila, koncertna pevka. 4. a. Jesdec. Zložil Adamič E. Pavčič J. b. Dobra žena. Zložil Vodopivec V. c. Kolo. Zložil Ocvirk I. d. Marjano. Zložil Mokranjac St. Poje dijaški mešani zbor drž. učiteljske, vodi Repovš Ivan, prof. glasbe. 5. Alegorija. Živa slika ob godbi. Iz samaritanov sestavljen Karus, režiser Šent-jakobskega odra. Začetek ob 20. Vstop brezplačen! K udeležbi vabimo vse prijatelje ter eminentno humanitarne organizacije. Ker slojijo prireditve ljubljanskega RK za privlačne, se je nadejati obilnega posesta.

— **Iz Za tiskovnega referenta** na magistratu je imenovan bivši borzni senzal g. Lojze Slanovec. Mesto tiskovnega referenta ni bilo razpisano, pa smo mnenja, da bi bilo treba v tem primeru vprašati stanovsko organizacijo naših novinarjev, ki imajo v svojih vrstah že več brezposelnih poklicnih novinarjev.

— **Iz VIII. poljudnoznanstvenega predavanja** Prirodnoznanstvene sekcije Muzejskega društva za Slovenijo se bo vršilo v četrtak, dne 9. t. m., ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice na Mladinski cesti. Predaval bo g. univ. doc. dr. A. Košir. »Pročevanje rakla na živalih se glasi naslov njegovega nad vse zanimivega predavanja. Že desetletja se trudijo najslavnejši znanstveniki, da bi odkrili sredstvo zoper stransko bolezen. Različna so pota proučevanja, ena najvažnejših pa je poskus na živali. Tudi žival, da celo rastlina, more dobiti rakaste tvorbe. G. predavatelj nam bo pokazal in razložil, kako moremo povzročiti rakla na živalih. Predavatelj bo kazal rakaste tvorbe tudi na belih miškah, razen tega pa bo predavanje spremljalo mnogo slikovnih slik. Kdor ve, da je danes rak ena najstrašnejših bolezni, ki je v mnogih državah po številu primerov že pretekla celo tuberkulozo, ta gotovo ne bo zamudil predavanja g. doc. Koširja, ki nam bo v poljudnih besedah tolmačil težave proučevanja te strašne bolezni. Vstopnina običajna.

— **Iz Živilski trg** je bil danes kljub slabemu vremenu precej dobro zaseden. Posebno mnogo je bilo jabolk in jare. Mesarji so se založili z mesom, kot da je jutri pustna in ne postna nedelja. Ljudje so pa tudi precej kupovali meso. Prostor za zelenjadni trg je bil posut s peskom, kar bi bilo zelo potrebno tudi drugje. Med mesarskimi stojnicami so takšne luže, da jih gospodinjne ne morejo prestakovati, najsi imajo še tako široka krila. Branjevi, ki prodajajo poleg kmetov na živilskem trgu, so bili izredno dobro založeni z uvoženimi cvetovi, ki ne gre posebno v denar. Med zelenjavo je bilo največ radiča, ki ga prodajajo že po dinarju merico. Začenja se tudi sezona za druge vrste salat. Motovilca je zdaj že mnogo po 1,50 Din merico. Špinačo prodajajo po isti ceni. Pri ostalih vrstah živil ni spremembe v cenah in količin. Jajca so se naglo pocenila. Danes so jih že prodajali po 1,25 in 1,75 Din par ali 14 komadov po 10 Din. Če pojde tako naprej, bodo letos poceni pirhi.

Jabolki na trgu dovolj, danes jih je pa bilo precej več kot navadno. Najlejša so prodajali po 5 Din kg.

Danes ob 14.15 in jutri ob 11. dop. v ELITNEM KINU MATICI slovit česki komik

Vlasta Burian

v sijajni komediji

REVIZOR
HASSELHUHN

— **Iz Spored koncerta mladinskega zbor.** Ra Trboveljski slavček, ki bo v nedeljo, 5. t. m., ob 11. uri popoldne v veliki dvorani hotela Union. I. del: Grgošević: Kolesa, Tajčević: Pjesme doleške. Adamič: Uspavanka, s sopran solo. Kogoj: Zvončič, Bravničar: Polček čarodejec in Dva polka. V II. delu se zapoje najprvo 4. Dječje popijevke iz Istre od Ivana Matečiča, dalje Dva plesa iz Medimurja od Pojačiča, Mirko Medvedov ples in Mokranjac: Bolno čedo na ranih in Pazar živine. V III. delu je najprvo Zgančevci: Ni mi volja na svetu več živeti. Nato Emilia Adamiča: Stoji mi polje. Da b' biva ljepa ura, Družnina. Zbadijka in Vandrovce je privandrov. Opozorjamo, da se dobi v predprodaji tiskano besedilo vseh petih zborov. Vstopnice bodo danes ob 10. ure dalje na raspolago. V večji pred Unionsko koncertno dvorano. Občinstvo najljubše opozorjamo na koncert in vabimo, da se ga udeleži v največjem številu.

— **Iz Materinski večer** zavoda za zaščito dece in dečjega doma kraljeve Marije se vrši dne 8. marca 1933 ob 8. uri zvečer v dvorani okrožnega urada, Mladinska cesta. Vstop prost. Govori dr. Debevec Fran. ce o temi »Kako se jetika začne«.

— **Iz Drvi** bo v Sentiakobskem gledališču premijera burke v treh dejanjih »Ne dolni lahočevci«. Njebroj komičnih situacij, izvrstni tipi in besedna komika je vrtila se sicer stare burke. Vsi, ki jim je po volji dobra zabava in mnogo smeha, naj posetijo današnjo in jutrišnjo predstavo v Sentiakobskem gledališču. Velezabavna trojica Butarjeva, Lavrič in Kunc so dober porok za smeh. Ostali bodo po svojih najboljših močeh prispevali k temu. Vstopnice se dobe ob 10. do 12. in ob 15. do 17. ure pri dnevnih blaginji v veliki dvorani Mestnega doma. Igro je režiral g. Milan Kosak.

— **Iz Mladinske popoldne** Sokola VM bo jutri popoldne ob pol 4. v veliki dvorani Sokolskega doma. Na sporedu bodo dekamlacije dece, petje, pripovedovanje pravljic, nastop mladinskega orkestra itd. Na to otroško prireditev vjudno in bratsko vabimo vse prijatelje naše mladine, predvsem pa starše, da se sami lahko prepričajo kako se vzgaja njihova deca pod okriljem Sokola v telesno jakle in moralno krepke značaje. Ker bo mladinsko popoldne res prijeten in družaben sestanek po novno vabimo k posetu. Zdravo!

Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Samo še danes ob 4., 1/8 in 1/10 uri zvečer

Gospa
si ne želi otrok

LIANE HAID
GEOB ALEKSANDER, HANS
MOSEK, OTTO WALLBURG

V nedeljo ob 3., 5., 1/8 in 1/10 uri zvečer

premiera globoko pretresljive
drame

Moj
Leopold

Himna na vzvišenost očetovske
ljubezni!

Film, ki bo slihernega ganil do
solz!

Gustav Fröhlich

MAKS ADALBERT — LUCIE
ENGLISH — HARALD PAUL-
SEN — HERMANN THIMIG

Kot dopolnilo najnovejši »FOX«
zvočni tehnik in izvrstna komedija
enodejanka »POROČITI SE JE
TREBA«, v kateri briljira znani
komik Széke Szakali.

Predprodaja vstopnic ob 11. do
1/13 ure.

— **Iz Mojstrski izpit** iz kozmetike je napravila v petek pri Zbornici za TOI v Ljubljani gđ. Slava Gril, ki je prva s tem izpitom v naši banovini.

— **Iz Valček večer** Sokola IV, ki bi se moral vršiti drevi pri bratu Jožku Jelčinu o p. d. a. e. Zdravo! Uprava.

— **Iz Ponovno opozorjamo** na predavanjje o Holandski, katerega bo imel v sredo 8. t. m. ob pol 20. uri v dvorani Delavske zbornice g. dr. Vladimir Pavlaković, ki bo predaval o kulturnih in gospodarskih razmerah na Holandskem in o naši tamosnji izseljeniški koloniji. Gospodarski krogi in vsi, ki se zanimajo za življenje naših izseljencev, naj se tega zanimivega predavanja sigurno udeležijo. Vstop prost.

— **Iz Zdravje trgovcev** v Ljubljani sporoda cenjenim članom, da se vrši redna letna skupščina jutri ob pol 15. uri popoldne v veliki dvorani Trgovskega doma. Uprava prost, da se člani polnoštevilno udeležijo skupščine. Predsedstvo.

— **Iz Česki najboljši komik** Vlasta Burian nastopi danes ob 14.15 in jutri ob 11. popoldne v Elitnem kinu Matici v gro. teselni komediji »Revizor« Haselhuhn. Pri tem filmu pride humor slovitega komika do polne veljave, tako da se bodo gledalci tega sporeda nasmejali od vsake srca. Film, ki nudi mnogo užitka in vesele zabave vsakomur najtopleje priporočamo.

— **Iz Socialno-gospodarski tečaj** ZKD v Ljubljani. Drevi ob 19. uri predava g. dr. Josip Mihalek o mednarodnih plačilih, o plačilni bilanci, kliringu in menicah. Ker je predavanje zelo aktualno vabimo občinstvo, da se udeleži predzadnjega predavanja socialno-gospodarskega tečaja.

— **Iz Člebanec** v dvorani Delavske zbornice. Tretjo reprizo lepe otroške revije »Člebanec«, bo vprizori otroški oder »Svobode« jutri ob 16. v dvorani Delavske zbornice v čast trboveljskim slavčkom, ki se bodo predstave udeležili. Tako bo ljubljanska deca pozdravila trboveljsko deca. Igrala bo tudi delavska godba »Zarja«. Vstopnice po 8, 6 in 4 Din, stojišča po 1 Din. Dobe se v Delavski zbornici I. nadstropje. 146-n

— **Iz Sestane likovnih umetnikov.** Danes ob 7. zvečer se vrši sestanek likovnih umetnikov dravske banovine v restavraciji »Zvezda«, ki bo obravnaval vprašanje ustanovitve stanovske in strokovne organizacije likovnih umetnikov.

— **Iz Uprava Narodnega gledališča** prosi svoje p. n. abonente, da vplačajo marčev obrok gledališkega abonmana do 14. t. m.

— **Iz Klub trgovskih akademikov** sporoča svojim članom (icam), da se bo vršil izredni občni zbor v ponedeljek 20. t. m. ob 8. uri zvečer v Prešernovi sobi restavracije Novi svet. Opozorjamo na točnost. Tajnik.

— **Iz Občni zbor Zveze šoferjev** dravske banovine se vrši v torek dne 7. marca ob 19.30 uri v salonu restavracije pri Levu. Gospodarska cesta. Člani in ostali stanovski tovaršiš se vabijo, da se obnega zboru v čim večjem številu udeležijo. Odbor.

— **Iz Družba sv. Cirila** in Metoda vjudno prosi vsjo javnost, zlasti pa OM podružnice, odzorno člane, da podpirajo po svojih najboljših močeh akcije odbor knjižne akcije. Plemenito in velopomembno delo, ki ga je prevzela naša mladina je velika narodna obrambena poteza, ki bo naša mogočen odmev v vseh onih krajih, kamor se bodo poslane nabrane knjige.

— **Iz Društvo »Soča«** naznanja, da se vrši danes, 4. marca, v salonu pri »Levu« ob pol 9. uri zvečer predavanje odličnega pianina in pisatelja g. dr. Oblaka pod naslovom »Preko Dalmacije in Črne gore v Južno Srbijo«. Predavanje bodo spremljali mnoge krasne skiptične slike. Ntjo bo prosta zabava, pri kateri nastopi oddelček pevskega zbora »Bežigrad«. Vabljeni vsi in vstop je vsem prost. 145-n

Sport

— **Sportno društvo »Vrhnika«** nujno sporoča vsem tekmovalcem in smučarjem, ki so namenjeni jutri na Vrhniko, da se smučske tekme ne morejo vršiti, ker nas je šal sneg še zapustil. Smučske tekme se bodo vršile, če bo sneg, morda 12. t. m.

Servirni tečaj na Jesenicah

Glavno načelo serviranja je: Prijemaj z desno roko, nosi pa v levi

Jesenice, 2. marca. Na Jesenicah se je pred kratkim vršil enotedenski servirni tečaj, ki ga je osnovala Zadruga gostilničarjev za kranjskogorski sodni okraj. Vabilo k udeležbi je našlo živahen odziv, kajti prijavilo se je 27 udeležnikov iz vsega okoliša zadruga. Namen je bil, podati teorijo in prakso serviranja na dovršen način, obenem pa tudi osveščiti gospodarsko stran gostilničarskega obratovanja. Zamišljen je bil torej tečaj za gostilničarje v polnem primeru besede, torej tudi za hotelirje, restavratore, kavarnarje in vse druge nosilce gostilniške obrti. Od obratovalnih panog je odpadlo samo praktično kuhanje. Pač pa je kuhinja prišla na svoj račun v teoriji pri nauku o jedeh.

Pouk se je začel jutraj ob 8. ter končal s pospravljanjem po večerji. Nevarnost pri servirnih tečajih je, da se dela preveč s praznimi posodami. To se da skoraj docela odstraniti s tem, da si učenci servirajo vse svoje obede v obliki vaje, t. j. pod vodstvom učitelja in natančno, kakor jim je bilo prej razloženo v teoriji in s prazno posodo. Vsak dan se morata predmet tega resničnega serviranja in eksaktnost v izvršbi stopnjavati. Popoldne je prišlo na vrsto praktično serviranje s praznimi skledami.

Pouk praktičnega serviranja je trd oreh. Po šolah se poučuje serviranje tako, da učitelj razlaga in kaže, potem pa pokliče učenca po vrsti, da ga posnema. Seveda se na ta način pri količkah večjem številu učencev ne more priti daleč. Poročevalce se spominjam sam, kako se je učil serviranja v inozemstvu pri drugem izvrstnem učitelju, ki je sam zase gotovo vse odlično znal. V učilnico, kjer je bilo prostora za petnajst miz, je bila postavljena ena sama. Učitelj je stal pri tej mizi, razlagal in kazal. Učenci smo se drenjali okoli njega. Kdor se ni pretil zadosti naprej, je stal zadaj na prstih ter skušal čez ramo spredaj stoječih ujeti

kak pogled na to, kar delajo učiteljeve roke. To je bilo za akaželjne skrajno neporno in duhomorno. Potem pa še brez dela čakati, da pride vsakdo na vrsto, do česar pa do konca odmerjenega časa nikdar ni prišlo. Morali smo jemati že druge, višje stvari, pa še nižjih nismo znali.

Serviranje je predmet, ki se da uspešno učiti le tako, kakor se vadijo proste vaje ali kakor se vežbajo vojaki v prijemih z orožjem. Vse serviranje obstoja namreč iz sorazmerno malo prijemov in gibov. Te je treba eskombinirati v vaje, pa imamo vse mnogolične vrste serviranja. Vse na svetu je lahko, ko pride človek do spoznanja elementov. Vsa matematika sloni na potih aksiomih ali resnicah, o katerih se ne da več razpravljati, serviranje pa na enem. Ta je: Prijemaj z desno roko, nosi pa v levi. Iz tega sledi: Pobiraj in postavljalj z desno roko, ponujaj pa z levo. S tem je rečeno, da moramo pred gosta postavljati in z mize pobirati, torej streči, z desne strani, ponujati mu pa z leve. In tako naprej vse drugo. Ako hočeš kaj nositi, poberi z desno in dani v levo. Ako hočeš kaj na mizo postaviti, vzemi z desno iz leve in z desno postavi na mizo. Kako se prijemele in nosi, je stvar vaje, ki se mora vzeti najprej.

Naj omenim še učni načrt jeseniškega tečaja. Ta je bil: Kletarstvo, higiena, nauk o serviranju, praktično serviranje, sprejem gostov in služba v sobah in nauk o gospodarjenju, zapiski, knjigovodstvo, računstvo. Uspeh tečaja je bil visoko pozitiven. To se je moglo videti zadnji dan pri banketu, ki so ga servirali udeležniki, pa tudi predzadnji dan pri teoretičnem izpitu, ki so ga polagali pred odborniki zadruga. Vsekar se bo na Jesenicah in v okolišu poznalo, da je tečaj bil. Zaradi imena »Servirni tečaj« se ga morebiti niso udeležili vsi, ki bi bili lahko deležni njegovih koristi.

Jelena.

Iz Trebnjega

— **Važna objava.** Za jutri napovedano zborovanje JRKD v Novem mestu na katerem bi morala poročati o političnem in gospodarskem položaju v državi ministri dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj, je preloženo, ker sta gg. ministra zadržana. Zborovanje se bo vršilo kasneje in bo pravočasno objavljeno.

— **Upokojitev.** Učiteljica trebanjske osnovne šole gđ. Zaje Ernestina je z odlokom ministra prosvete upokojena.

Iz Krškega

— **Predavanje.** Društvo Rdečega križa v Krškem je priredilo v četrtke zvečer prvo predavanje v fizikalni dvorani meščanske šole. Uvodoma je predaval o pomenu društva Rdečega križa odbornik dr. Vidmar, nato pa je društveni predsednik, banski zdravnik dr. Tone Ravnikar predaval o postanku in razvoju raka, ki tako usodno posega v življenje narodov. Nad 60 prisotnih je njegova izjava, katera je tolmačil še s številnimi alikami, spremljala z največjim zanimanjem. Nadaljevanje zanimivega predavanja se bo po istem predavatelju vršilo danes v soboto ob 20. uri v istem prostoru, na kar posebej opozorjamo. Vstop je dovoljen samo odraslim.

— **Občni zbor Sportnega kluba.** Redni letni občni zbor krških športnikov se bo vršil v torek 7. t. m. ob 20. uri v posebni sobi hotela Gregorič. Prijatelji sporta vabljeni!

— **Slovo od pusta** je bilo v Krškem po stari navadi prav veselo. Sokol je priredil večjo pustno zabavo, na kateri se je zbrala vsa krška družba. Dvorana je bila učinkovito dekorirana ter bajno razsvetljena. Veselo pustno rajanje je pozivilo precej mask, med katerimi so bile nekatere prav originalne. Prvo nagrado je prejela skupina štirih klovnov, drugo pravilnični prire, tretjo sta si delili ruska seljakinja in hudič. Domači orkester je pridno sviral in skrbel, da so se udeleženci prireditve dobro naplesali. Rajanje so zaključili s tem, da so poslali Pusta po vodi proti Brežicam.

Iz Škofje Loke

— **Nenadna smrt.** V tem tednu je bela žena posegla še tretjič v vrste škofjeljskih meščanov. Posestnik in bivši čevljarški mojster v Klobovsavi ulici g. Bernik Janez se je mudil v četrtke zvečer na obiskih pri Trnovčevih. Ko se je vračal proti domu, mu je postalo nenadoma slabo in se je dober streljal od Trnovčeve hiše zgrudil mrtev na tla. Mrtvega očeta je prvi našel njegov sin Jože, ki je o hudi nesreči obvestil ostale. Pokojnik je bil obče poznan mož in star 54 let. Poleg žene zapuščala dva sinova — Janka in Jožeta, ki sta oba zvesta pripadnika loškega Sokola. Pridzetim naše iskreno sožalje.

— **Čarovnik** med mladino. G. Angeo Parma je priredil v četrtke popoldne mladini meščanske in deške osnovne šole zelo zanimivo predstavo. Prireditelj je pokazal sprva 27 poučnih in zabavnih hitrosti, je prešel nato na mnemotehniko, hitro računanje in misleno čitanje, nadalje na kineškega iluzionista in slednjič na točko »Vse iz nič...« Mladini je bila cela reč silno všeč in se je izvrstno zabavala.

— **Osebnost.** Zbornica TOI je imenovala za svojega zastopnika v odboru obrtni nadaj. Šole g. Janka Lotriča, načelnika Udruženja rokodelskih in sorodnih obrtov v Škofji Loki.

— **Velike vojaške smučarske tekme** so napovedane za danes in jutri v škofjeljskem območju. Tekmovalci so prišli iz Maribora, Celja in Ljubljane, največ pa je seveda domačinov. Drugo vprašanje pa je, ali se bodo tekme mogla vršiti, ker je večraj ves dan deževalo in je teren za smuko slah.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.
Sobota, 4. marca: »Celjski grofci«. Poslednjič v sezoni. Izven. Globoko znizane cene (sedeži od 5—15 Din).
Nedelja, 5. marca: Ob 15. uri »Pastirček Peter in kralj Briljantina«. Izven. Mladinska predstava. Znizane cene.
Ob 20. uri: »Gospa ministrica«. Izven. Znizane cene.

Ponedeljek, 6. marca: Ob 20.: Dopust na Francoskem. Red A.
Torek, 7. marca: Zaprt.

Sreda, 8. marca: Gospa ministrica. Red C.

Opozorjamo na nocojšnjo vprizoritev Kreftovih »Celjskih grofov«, ki je poslednja vprizoritev tega dela v letošnji sezoni. Veljajo globoko znizane dramske cene (od 5—15 Din). Din sedeži, stojišča 2.— in 1,50 Din).

V nedeljo 5. t. m. ponovi drama popoldne izredno zabavno mladinsko igro »Pastirček Peter in kralj Briljantina«, zvečer ob 20. uri pa Nušičovo komedijo »Gospa ministrica«. Za obe predstavi veljajo znizane dramske cene.

Premijera francoske veseloigre »Dame z zelenimi klobuki« se vrši v četrtke dne 9. t. m. Veseloigre prikazuje na ljubzen način nehanje štirih priletnih gospodič, na katere je pestrost življenjskih dogodivščin pozabila. V ta milje pade mlada Arletta in presuče hišo in reši vsaj najmlajšo svojih sestričev v resnično življenje. Štiri gospodične igrajo gospe Nablocka, Juvanova, Medvedova in Mira Danilova, Arletto pa ga. Vida Juvanova. Predstava se vrši izven abonmana.

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 4. marca: »Rusalka«. Slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne prezidenta dr. T. Masaryka. Red D.
Nedelja, 5. marca: Ob 15. uri Baletni večer Pia in Pino Mlakar. Izven. Znizane cene. Ob 20.: »Pri belem konjčku«. Izven. Znizane cene.

Ponedeljek, 6. marca: Zaprt.

Torek, 7. marca: Košana. Red B.

Sreda, 8. marca: Baletni večer Pia in Pino Mlakar. Red sreda.

Drevi ob 20. uri vprizori ljubljanska opera v proslavo rojstnega dne prezidenta čkoslovaške republike dr. T. Masaryka Dvojakovo opero »Rusalka« z gospo Glunglenac, gospo Thierryjevo ter gg. Betetom in Gostidem v glavnih partijah. Dirigent kapelnik Strit

Dom Biba na Menini

Najmlajša smučka postojanka v Kamniških planinah

Kamnik, 3. marca.
Ko bereš ime Biba, boš morda v prvem hipu mislil, da je to planina v Albaniji ali kje drugje na Balkanu. Pa ni tako! Biba pravijo le skrajnemu vzhodnemu delu prostrane Menine planine, ki je del Kamniških planin in zavzema do 20 km dolg in par km širok goreni hrbet med Gornjoradgona in Tuhinjsko dolino. O Menini je bilo že parkrat govora v našem časopisu, vendar pa je ta planina še prav malo znana večini turistov in ljubiteljev Kamniških planin.

Na skrajnem vzhodnem delu Menine, ki strmo pada v Savinjsko dolino, je pred leti neka lesna družba posekala nad 100 ha velik kompleks bukovega in smrekovega goz-

da. Golčavo je na prizadevanje okrajnega kmetijskega odbora kupila banska uprava, ki bo po melioraciji ustvarila na tem ozemlju idealen panjski pašnik za vzgojo mlade živine najboljše pasme, ki jo goje v kamniškem okraju. Melioracija tega rodovitnega planinskega sveta je predvidena na daljšo dobo in bo prinesla za vsa dila in naprave dosegel blizu 1 milijon Din.

V letu 1931 je banska uprava zgradila na kraju, ki so mu prej rekli »Hlevišče«, veliko gospodarsko poslopje z zidanimi hlevi, v katerih je prostora za 150 glav živine. Gospodarskemu poslopiju je priložena tudi stan za vsa dva hiša z veliko kuhinjo in tremi sobami, v katerih je 8 postelj. Banovinsko poslopje, ki je bilo lani v poletju slovesno odprto in v blagoslovljeno, je dobilo ime »Biba« po malem mladem jezercu, ki leži pol ure od poslopja v prijazni, s temni smrekovimi gozdi obrobjeni kotlini, in je prijetni tako izpol, da je prav prijazno za kopanje.

Ker je planinski dom oskrbovan tudi pozimi, je postal že lani prav priljubljen zatočišče kamniških smučarjev, ki so odšli na Menino idealne smučke terene. Tudi v poletju je obiskalo Bibo veliko število izletnikov od vseh strani, zlasti pa iz Savinjske doline. Prva letošnja smučarska na Menini pa sta bila dva Zavarčana, člani »Runolistov«, ki je ob novem letu napravil izlet v Kamniške planine. Medtem ko so drugi tovariši pustili smučke v Kamniku in vseeno odšli na Kravace, kjer je vladalo tihotav v lepih sončnih dneh skoro pomanjkljivo razpoloženje, sta jo ta dva mladiča na Menino. V Kamniku sta čula, da je edino na Menini toliko snega, da se bosta lahko smučala. In res! Biba sta našla zadovoljstvo in sta našla v krasnem vrstnem zelo uspešno smuko. Čudila sta se, da v našem časopisu med vremenskimi napovedmi ni bila omenjena Menina. Prvi kamniški smučarji pa so se spravili na Bibo še sredi februarja. V najlepšem vremenu nas je odšla trojica s Peregrinovim avtobusom proti Tuhinjski dolini. Od avtobusne postaje pri »Pajkencu« smo rabili samo dve uri do planinske postojanke. Snega je bilo celo več kot pa je bilo označeno v poročilu in s smuko smo bili prihodnji dan vsi zadovoljni.

V soboto, 18. februarja, pa je nastal v planinskem domu, ki je do zdaj sameval v vnanem tatišju na Hleviščih, prvi drendaj. Najprej je prišlo že zgodaj popoldne 7 kamniških smučark in smučarjev, z njimi pa je prišla tudi sprememba vremena: pričelo je polagoma snežiti. V burji in snežnem metanju so pozno zvečer prispeli še člani turističnega kluba »Skale«, ki so imeli na Menino skupen izlet in sestanek. Najprej je prišlo 8 članov Savinjske podružnice iz Celja, malo pred polnočjo pa 31 ljubljanih Skalašev, ki so imeli eno, lo, da jih je avtobus zapeljal v Spitališ in so morali kreniti na Bibo po mnogo bolj naporni in daljši poti. Skalaše je spremljalo tudi 8 smučark, ki so korajžno držale korak s tovaršiji.

Tako se je v soboto zvečer znašlo na Bibi točno 50 smučarjev. Oskrbnik Jeglič je pripravil udobno skupno ležišče, da smo bili brez noč vs lepo na toplem. Seveda smo se prej dali duška svojem veselju nad tako nenavadnim snenjenjem, da bi kmalu preslišali tožno tuljenje vetra, ki je zavijal okrog oglov in nam grozil pokvariti smuško veselje prihodnjega dne. Imeli pa smo izredno srečo. Iz megle dnevi nedeljskega jutra je vstal najljepši dan, ki ga je številna smučarska družba z veseljem pozdravila. Vsak, kdor ima kolikšna čustva za naravo, je moral občudovati lepoto zimsko krajine, ki jo je nudila prostrana Menina na vsakem koraku. Nad dol. Bibi vodi pot v krogu na enega izmed najvišjih vrhov Menine, od koder imaš dovolj dolg in strm »suse«, da lahko pokažeš na njem vse svoje sposobnosti in znanje v smučski vožnji. Poleg te lepe ture, ki je dolga nekako 6 km, pa imaš na izbiro še daljše proti Vivodniku (1508 m) in Kurjemu vrhu, ali pa še na prejšnji poti Črnolcu. Družba ljubljanskih Skalašev je nameravala napraviti dolgo turo Črnolca, pa je sredi poti opustila svojo namero, ker je pot dolga in še malo znana.

V sredo je prispeval na Menino še znani turistični pisatelj G. Badiura, da si ogleda to tako hvaljeno in vendar tako malo znano planino in zabeleži nekaj smučarskih tur na Menini, ki jih bo priključil svoji novi knjigi o Smučarskih turah v Sloveniji. V petek je odšla vsa družba proti Črnolcu v namenu, da izbere najboljšo in najkrajšo pot preko širokega hrbta Menine. Izprevidela

pa je, da je to težje, kot bi si pa kdo mislil. Tri četrtine proge je prav prikladno za smučanje, v zadnji četrtini pa zaradi goste porasle gozdove. Seveda naša družba ni izbrala najboljšo pot, gotovo pa mnogo slabšo, kot sta jo imeli prvi smučarki na tej progi — Miss Copelandova in gospa Mina Marko Debeljakova, ki sta v lanki zimi kot prvi premerili pot iz Menine preko Črnolca na Veliko planino. Pač pa je zdaj ugotovil G. Badiura, da bo možno samo v poletju poiskati najkrajšo in najugodnejšo pot preko Menine. Treba pa bo začetki pri Črnolcu in na nekaterih mestih posekati goste grmovje, tako da bodo imeli smučarji prosto pot. Ko bo to izvršeno in bo proga tudi točno opisana in dobro markirana, bo postala pot z Menine do Črnolca in Velike planine — tuma Miss Copelandove!

Nevzdržne razmere

na postaji Gornja Radgona

Ta naša obmejna postaja je nujno potrebna razširjenja in preureditve

Gornja Radgona, 3. marca.
Tujec, ki prihaja v našo državo preko Gornje Radgone, dobi pri svojem prvem koraku po naših tleh slab vtis, ko vidi, kakšna je obmejna postaja Gornja Radgona. To vam je kakih 12 m dolga in 4 m široka lesena baraka, nekdanje postajališče, v kateri so prometna pisarna, čakalnica ter prostori za carinsko osebo in policijsko ekipoziburo — vse na prostoru kakih 50 m². Uradovanje v teh docela nezadostnih prostorih je silno oteženo, običnostu pa je na razpolago le majhna čakalnica, v kateri je ob malo vožnem prometu ali o slabem vremenu prava gneča. Taka je bila o prevaru, ko se je večji del prometa koncentriral še v avstrijski Radgoni, in taka je z malimi izjemami ostala, dasi se je njen promet silno dvignil, odkar je postala obmejna postaja, in dasi so se lokalni čimtelji že opetovano zavzeli za zgraditev večjega in dostojnejšega postajnega poslopja. Tudi druge naprave te postaje so nezadostne. To velja tako za prevažno skladišče, kakor tudi za preozki nakladalni prostor ob edinem stranskem tiru. Tu se zbira razno izvozno blago iz obširne okolice, ki sega preko Apaske kotline do Marje Snežne in še v Slov. gorice do Negove in Sv. Benedikta, tu sem pa prihaja tudi razno blago, namenjeno v te kraje. Ob kolikaj večjem dovozu razne robe, n. pr. sadja, krompirja, jaja, opke itd. sta nakladalni in dovzorni prostor prenatrpana. To se je pokazalo osobito v sadni sezoni 1932, ko je radgonska okolica pošiljala na

postajo Gor. Radgona velike množine jabolk. Vozovi so takrat zastavili tudi glavno prevozno cesto skozi trg ter tako ovirali rodni cestni promet. Povrh gre vsa izvozna roba iz Prekmurja in vseh postaj do Ormoža, namonjena v Avetrijo, Češkoslovaško, Nemčijo itd. preko Gor. Radgone.

Zeloziška uprava je sicer že davno videla potrebo po zgraditvi novega postajnega poslopja in po razširitvi postajnih naprav sploh. Izdelala je tudi že podrobne načrte ter postavila v proračun primeren znesek. Pričela je celo z dovažanjem ugastkov za nasipavanje preližke ležečega terena, vendar je s tem hitro nehala in vse je ostalo pri starom. Za odkup sveta, polaganje novega tira, zidanje enonadstropne lične postaje, skladišča itd. je bilo proračunjenih 830.000 Din. Po informacijah poslanca G. Jakoba Zemljica pa se je kredit namenjen za postajo Gornja Radgona, porabil za drugo obmejno postajo in sicer za Rateče-Planico.

Poslovni krogi v Gornji Radgoni in okolici so pričeli novo akcijo za svojo postajo. Tudi trška občina, ki je vedno kazala razumevanje za javne potrebe in interese splošnosti, jih pri tem podpira. Stvar naših narodnih poslancev, Zbornice TOI, Zveze trgovskih združenj in drugih organizacij je, da zdaj ob sklepanju o novem državnem proračunu skušajo doseči preureditev obmejne postaje Gornje Radgone, ki ne zaostaja, kakor smo videli, prometnim zahtevam ter ne služi tudi ugledu naše države.

Pomoč brezposelnim v novomeškem srezu

Za prehrano siromakov in za brezposelne po 20.000 Din, za javna dela pa 230.000 Din

Trebnje, 3. marca.
Z zakonom o naknadnih kreditih k proračunu državnih razhodkov in dohodkov so odobreni krediti za podporo siromakom prebivalstvu, in sicer za prehrano siromakov, za izvrševanje javnih del in za zaposlene delavce. V breme kredita 50 milijonov Din, odobrenega z zakonom o naknadnih kreditih, so dravski banovini odobrili naslednji krediti: a) za prehrano siromakov Din 400.000, za podpiranje nezaposlenih delavcev Din 1.800.000 in za izvrševanje javnih del Din 4.000.000. Krediti predstavljajo v teh težkih dneh največjo žrtev države in korist potrebne prebivalstva in obenem maksimalno pomoč, ki se je mogla dovoliti za dobro do nove žetve. Zato se nova pomoč bodisi v gotovini ali navpi ne more pričakovati, kar je treba uvaževati pri organizaciji celotne pomožne akcije.

Iz omenjenih kreditov je g. ban odobril za srez Novo mesto: a) za prehrano siromakov Din 20.000; za nezaposlene delavce Din 20.000 in za izvrševanje javnih del Din 230.000. Del teh zneskov so županstva odnošno pomožni odbori že prejeli.

Kredit za prehrano siromakov je določen, da se organizira prehrana siromakov, onemoglih starcev, zlasti pa prehrana neposkrbljenih deca, ki nimajo sredstev za vzdrževanje odošno za vzdrževanje svojih družin. Največjo važnost je treba podeliti na prehrano neposkrbljenih deca in pa na družine s številnimi otroki, ki nimajo delazmožnega hramitelja. Vsa pomoč naj se deli v obliki živil odošno drugih življenjskih potrebščin.

S kreditom za nezaposlene delavce naj se organizira prehrana nezaposlenih industrijskih delavcev ali njih podpiranje z zaposlovanjem proti odškodnini pri javnih delih, ki se bodo vršila v občinah iz kredita za javna dela. S kreditom za javna dela se morajo izvrševati dela takega značaja, ki jamčijo za zaposlovanje den večjega števila oseb.

Podporno akcijo bodo vodili župani s pomočjo v to svrhu že ustanovljenih občinskih odborov. Načeloma se smejo odpirati brez odškodnine dela pri občinskih delih samo delazmožni ljudje (neposkrbljena deca, siromaki, onemogli starci itd.), dočim bo vse ostalo podpre potrebno prebivalstvo zaposleno pri javnih delih. Intelektualce bo seveda mogoče zaposliti pri nadzorovalnih in upravnih delih. Višnje mezd za javna dela bodo obračunane primerno krajevnim razmeram. Ako ni važnih protizmogov, bodo meze plačane do ene tretjine v gotovini, ostanek pa v naravi. Ob sprejemanju ljudi na delo se bo strogo pazilo, da se vzame iz vseh siromakih hiš sorazmerno število oseb, da se tako doseže enakomerna razdelitev zaslužka na vsa-

ko siromašno rodbino po dejanskih potrebah.

G. ban je odobril, da kadar posamezne občine za izvrševanje javnih del iz naslova pomožne akcije potrebujejo tehnično pomoč, da se obračajo na ereke cestne odbore odošno na tehnično pomoč, da se obračajo na ereke cestne odbore odošno na tehnično razdelke areških naletstev, kjer ti obstojajo, ki bodo občinam nudili vso svojo strokovno pomoč in nasvete.

Tako zasnovana pomožna akcija v novomeškem srezu nam jamči, da bodo prejeti zneski pravilno uporabljeni in da se bo pomoč delila tam, kjer je sila največja. Ljudstvo bo kmalo od tega dvojno korist. Z javnimi deli si bo izboljšalo že obstoječe javne naprave, gradilo si bo nove ceste, popravilo pota in mostove, na drugi strani pa bo najsiromašnejši del sreza prejel podporo v času največje stiske.

Spominu ravnatelja

A. Lapajnet

Skofja Loka, 3. marca.

Kruta smrt je zopet ugrabila iz naše srede moža, ki si je v skromnem in nesebično delavnem življenju pridobil mnogo zaslug za napredek našega naroda. Včeraj popoldne je izkazala Skofja Loka poslednjo čast upokojenemu pisarniškemu ravnatelju in bivšemu učitelju na kmetijski šoli na Grmu g. Antonu Lapajnetu, ki je po daljšem trpljenju izdihnil svojo blago dušo v torek popoldne na svojem stanovanju v Nunski ulici. Dolg žalni sprevod sorodstva, prijateljev in znancev se je vil v zimskem popoldnevu proti domačemu pokopališču.

Pokojnik je bil rojen 16. junija 1861 v Vojskem nad Idrijo in je napravil pot nazadov realke v Gorici in nato učitelj šče v Ljubljani. Kot učitelj in deloma kot šolski upravitelj je služboval polnih 12 let v Ribnici, nato pa se je z l. 1892 preselil na kmetijsko šolo na Grmu, kjer je deloval že 30 let, prav do svoje upokojitve je živl potem nekaj let v Krškem, zadnji sedem pa v Skofji Loki, ki mu je postala njegov drugi dom.

Tiha in požrtvovalna narava pokojnika ni iskala v znanjem svetu ničesar. Vse svoje sposobnosti in moči je posvetil vzgoji in napredku poverjene mu mladine, ki je našla v njem svojega iskrenega prijatelja in svetovaleca, učitelja in očeta. V položaju šolskega upravitelja, prefekta in slednjem pisarniškem ravnatelju se je izkazal za izvrstnega pedagoga, večjega gospodarja in obenem značajnega moža, ki edini more viti v mlada srca zdravih pobud in emotov. Pokojni Lapajne je mnogo časa žrtvoval strokovnemu znanju. Dvignil je celo vsto specialnih tečajev za kmetij-

SARGOV

KALODONT

stvo, ročno udejstvovanje in žebelarstvo, ki mu je bilo posebno pri srcu. Srečo in na vse strani je bilo razpredeno njegovo delo. V gospej Stefaniji, Ločanki iz staroznane in ugledne hiše Guzeljevih, je našel zvesto življenjsko družico, ki tuguje sedaj s hčerko Marijo ob preranem grobu.

Ravnatelj Lapajne je bil velik prijatelj mladine in šole tudi po upokojitvi in se je najbolje počutil v učiteljskih vrstah. Možu dela, vzornemu prosvetnemu pionirju in buditelju bo ohranjen med nami časten spomin.

Izlet Jadranske straže

Ljubljana, 4. marca.

Za izlet po Jadranskem in Sredozemskem morju, ki ga aranžira Jadranska Straža in smo o njem že tudi pisali, smo končno dobili program, iz katerega pomemamo, da se je JS posrečilo za izlet dobiti naš najljepši parnik »Kraljica Marija«. Izlet bo trajal od 15. junija do 4. julija. Iz Splita se izletniki odpeljejo 15. junija ob 22. 16. junija si ogledajo Dubrovnik. 17. junija Krf, 20. junija bodo že v Ajacu na Korziki, a 21. junija v Monte Carlu, kjer ostanejo ves dan, da si lahko ogledajo tudi Nizzo, Monaco, Menton, Cannes itd. Dne 22. junija napravi JS ofio elen obisk francoski mornarici v Toulonu, a 23. junija bo bratska manifestacija z Lgue Maritime & Coloniale Francaise v Marseillu. Dne 24. junija bodo izletniki gostje Barcelone, od koder se odpeljejo na široko morje in prispjo 27. junija v Alžir. Tunisu bo »Kraljica Marija« 29. junija, ko si izletniki ogledajo tudi Kartago. Dne 30. junija bo »Kraljica Marija« pristala na Malti, nato se pa vrne spet v Jadransko morje in pride 3. julija v Kotor, od koder pohite izletniki na Lovćen. Dne 3. julija bodo izletniki v Dubrovniku in 4. in 8. se vrnejo v Split.

Cene za ta izlet so propagandne in se gibljejo od 3800 Din do 7000 Din, kakršne si gostje pač nadeže kabine. Računano je seveda vožnja I razreda ter je razen vožnje s tem denarijem plačana tudi vsa hrana brez pijače. Otroci do 10 let plačajo polovico pod pogojem, da spe starši v isti kabini. Hrana je seveda prvovrstna kakor na vseh parnikih. Uspeh izleta je odvisen od prijav in izlet se vrši le, če se prijavijo 250 udeležencev. Ker je za izlet prijavljenih mnogo Čehoslovakov, članov JS, in tudi Poljakov, bo potovanje manifestacija slovenske bratske solidarnosti. Pri prijavi, ki jih sprejema tudi ljubljanska JS v Gledališki ulici št. 8, je treba plačati četrtino cene, do 5. majnika drugo četrtino, a do 1. junija ostalo polovico. Vsak potnik mora imeti s seboj potni list, a vizume preeskrbi JS. Tudi ko bo »Kraljica Marija« stala v posameznih lukah, imajo potniki hrano na ladji. Tudi za vožnjo iz domačega kraja do Splita bo znaten popust na železnici.

»Kraljica Marija« je transoceanski potniški luksuzni parobrod in ima 17.500 ton. Dolg je parnik 160 m ter 18 m širok ter ima 5 nadstropij in 40 kopalnic. Na ladji so luksuzni prostori za restavracijo, družabne prireditve, salon za kadike, poseben salon za igralce, kavana, bar, bazen za kopanje, velika promenada in jedilnica, kjer je prostora za 200 oseb. Na ladji je tudi zdravnik, ki vodi bolnike za 12 oseb, a tudi fotograf, pekar a tiskarna itd. Tudi Slovenci bomo pri izletu prav častno zastopani, naj se je prijavilo že nad 30 udeležencev.

Iz Metlike

Hud mraz. Te dni je vladal v Beli Krajini strahovit mraz, kakršnega že dolgo ne pomnijo. Višek je bil dosežen z -21 st. C v nekaterih krajih, zlasti v Črnolcu in okolici.

Enodnevnega kletarskega tečaja v kmetijski šoli na Grmu 9. t. m. naj bi se številno udeležili mladi belokrajinski vinogradniki, kar je ravno kletarstvo v Beli Krajini na še zelo primitivni stopnji, četudi je eden glavnih pogojev za dobro vinogradniško gospodarstvo. Pouk bo teoretičen in praktično posameznik se deli v šolski kleti.

Princ Karneval je letos svatoval in se poslovil od nas v znaku krise. Ljudje se bolj sanjajo za praktična gospodarska dela, nego si za norosti, kar je zelo pohvalno.

Fotomaterski izlet v maju bo nedvomno dobro uspel. Poleg navadnih fotomaterskih zemljanov bodo prišli tudi jamarji, pa bodo tako silkali belokrajinsko zemljo in podzemlje, kar je tu zaradi krasnih terenskih formacij tudi mnogo podzemnih jam s kapniki in drugimi prirodnimi lepotami. Domačini že marljivo pripravljajo načrte in vse potrebno, da bo izlet uspel in da bo vsak zadovoljen.

Iz Črnolj

Gospodinjaki tečaj, ki bo trajal tri mesece, priredi banska uprava v Črnolcu od 20. marca do 20. junija. Dosedaj je bilo pripravljenih že toliko deklet, da menda žal ne bodo vsa niti mogla biti sprejeta, pa se bo morda tečaj moral ponavljati, kakor se je to zaradi prevelike udeležbe moralo storiti v Semčju. Razveseljivo je to dejstvo, da vlada med narodom za te koristne tečaje tako veliko zanimanje, nadvse pa je pohvalna akcija naše banske uprave, ki prireja

potujoče gospodinjske tečaje, dočim so vsa sibi tikašnja dekleta morala hoditi v Ljubljano ali pa še dalje v tujino, da bi se izobrazila v vzornem gospodinjstvu.

Zimski kmetijski tečaj v Adleših, o katerem smo ob otvoritvi obširneje pisali, je bil te dni zaključen. Udeležba je bila kljub blatinim potom in hudi zimi odlična, pa je banska uprava poklonila obiskovalcem mnogo koristnih strokovnih gospodarskih knjig, dočim je sreški kmetijski odbor v Črnolcu poklonil občini avtomatsko drevesno škropilnico, ki so si jo tamošnji kmetje že dolgo želeli. Gospodarsko življenje Bele Krajine tako vedno bolj in bolj ož vija, pa tudi kmetijski odbor je po dolgotrajnem spanju zopet pomlajen pričel a pohvalnim delom za izboljšanje naših gospodarskih razmer.

Iz Celja

Narodni poslanec Ivan Prekoršek se bo udeležil prvega rednega obnega zbora Krajevne organizacije JRKD za Celje - okolico, ki se bo pričel drevi ob sedmih v goštinah g. Pernorzerja v Gaberju. Gosp. poslanec bo poročal o raznih gospodarskih in političnih vprašanjih. Dožnost vseh somišljenikov je, da se udeležijo obnega zbora.

Komorni koncert ljubljanskega godalnega kvarteta, ki bi se moral vršiti v ponedeljek 6. t. m., je preložen in se bo vršil v sredo 8. t. m. v mali dvorani Celjskega doma a pričelkom ob 20.15. Vstopnice se dobe v predprodaji v knjižarni K. Goričarja vdove.

Na Ljudskem vseučilišču bo predaval v ponedeljek 6. t. m. ob 20. znani gospodarski strokovnjak bon. univ. prof. g. dr. Ludvik Böhm iz Ljubljane o gospodarski krizi pri nas in drugod.

Nežno lekarniško službo ima do večtega petka 10. t. m. lekarna »Pri orluc na Glavnem trgu.

Radiovprogrm

Nedelja, 5. marca.

7.30: Travništvo (ing. Turk); 8: Navsveti za kmeta; 8.15: Gimnastika (Dobovšek); 8.45: Poročila; 9: Reklamne panoge (Trtnik); 9.30: Plošče; 10: O elektriki (dr. Vidmar); 10.30: Prenos koncerta unijatskega cerkvenega zbora iz cerkve sv. Petra v Ljubljani; 12: Cas, poročila, plošče; 15: Splošno gospodarstvo (ing. Petkovšek); 15.30: Koncert pevskega in tamburaškega odseka obrtnih vajencev in vajenk; 16.30: Veseloliga »Revizor« (Gogolj); 20: Vijoliński koncert ge. Fanike Brandlove; 20.45: Salonski kvintet; 22: Cas, poročila, plošče; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 6. marca.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Esperanto (Kozlevčar); 19: Srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.30: Usmerjenost naše intel. mladine po vojni (Bojco); 20: Prenos opere iz Beograda; 22.30: Cas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Torek, 7. marca.

11.15: Šolska ura: Zlata Praga (Kalin); 12.15: Radio kvartet; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, radio kvartet, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Nemaščina (dr. Grafenauer); 19: Polhovgradec (dr. Andrejka); 19.30: Junaki današnjega časa Charcot; V južnem polarnem morju (Kunaver); 20: Prenos iz Zagreba; 21.30: Prenos iz Pariza; Obletnica smrti Aristida Brianda; 23.30: Cas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sreda, 8. marca.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Otroški koticček; Jezerka prip. (Zupanc); 18: Angleška glasba na ploščah; 18.30: Plošče; 19: Ruščina (dr. Preobraženski); 19.30: Literarna ura: Faraon (Prus), prof. Vodnik; 20: Dr. Ipravčev večer: Uvodno besedo govori Bravničar. Samospevi, poje g. Zagar; klavirske skladbe: poje g. Burger); 21.15: Prenos iz kavarne »Zvezda«; 22.15: Cas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 9. marca.

12.15: Radio kvartet; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, radio kvartet, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Italijansčina (dr. Lebon); 19: Korist rastlinstva (prof. Penz); 19.30: Industrija severne Češke (Martelanc); 20: Prenos iz Zagreba; 22: Cas, poročila; 22.15: Salonski kvintet; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 10. marca.

11.15: Šolska ura: Pouk pisanja in narodna umetnost (Sodnik); 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Problem vrbove ščipe po najnovjših izsledkih znanosti (Puthon); 19: Francoščina (prof. Kurret); 19.30: Zdravstvena vprašanja za družino in dom (dr. Simenc); 20: Glasbeno predavanje: O naših godbah na pihala (Koporc); 20.30: Koncert komornega tria; 21.30: Prenos iz kavarne »Zvezda«; 22.15: Cas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 11. marca.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Angleščina (Orthaber); 19: Delavski zaupniki in pravica združevanja delavcev (Smeruš); 19.30: Iz zgodovine filozofije (dr. Verber); 20: Koncert delavske godbe »Zarja«; 21: Samospevi ge. Levčnikov; 21.30: Salonski kvintet; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Japonci reformirajo svojo vojsko

Japonska gradi baze na Vražjih otokih baze za svoje podmornice

V Tokiju je bil te dni objavljen nov dekret japonskega cesarja Hirohita, našačjo se na armado. Po reformah tehničnega značaja, po ustanovitvi kombiniranih brigad, po reformah in razdelitvi lahkega topništva posejajo zdaj reforme tudi na zbor rezervnih častnikov. Doslej je bila Japonska v tem pogledu močno podobna stari Avstro-Ogrski. V stari Av-

Vražjih otokov, poslane v Washington iz Moskve na mah več storile za zblizanje Rusije in Amerike, kakor vse delo komisarja za zunanje zadeve Litvinova, ki si že več let prizadeva odstraniti nasprotstva med obema državama.

Fotografije so šle skozi roke enega najposobnejših organizatorjev na Daljnem Vzhodu Blücherja, ki je zdaj divizionar v Čiti in ki deluje v najtesnejšem kontaktu s šefom protijaponske vohunske službe. Od lanskega leta visi na Blücherjevih prsih velika emajlirana zvezda, ki se v sovjetski Rusiji ne dobi kar tako za prazen nič. Blücher ni dal sovjetski armadi na Daljnem vzhodu samo organizatoričnih smernic, temveč je ustanovil novo vzorno poročevalsko in vohunsko omrežje, večinoma iz Kitajcev, ki so od dne do dne hujši sovražniki Japoncev in sveda navdušeno pomagajo Rusom.

Japonski cesar Hirohito

striji so mogli postati rezervni častniki ljudje, ki so imeli za to potrebno šolsko izobrazbo in pa odsluženi rok enoletnega prostovoljca. Tako je tudi na Japonskem, samo, da morajo ti častniški aspiranti plačati državi po 200 jen, kar znaša v našem denarju skoraj 5000 Din. Seveda pa ima 200 jen na Japonskem mnogo večjo kupno moč, nego pri nas 5000 Din. Zato je le malo častniških aspirantov, ki bi dosegli stopnjo častnika, kajti mnogi enoletni prostovoljci nimajo denarja, da bi plačali državi tako občno takso. Normalna vojaška služba znaša na Japonskem dve leti.

Cesarski dekret določa, da morajo vsi enoletni prostovoljci po treh mesecih polagati izpit, potem pa pridejo najboljši v častniške tečaje in ko jih dovrše, polagajo ponovno izpit in postanejo rezervni častniki. Namen te reforme je tudi število rezervnih častnikov povečati.

S splošno reformo japonske armade so v zvezi tudi dela na otokih v Tihem oceanu, na Marianih ali Vražjih otokih in na Pelevih. Japonska zavrača vest, da bi gradila na teh otokih pomorsko trdnjavo, bazo za svoje podmornice. Ta zadeva najbolj vznemirja Ameriko, pa tudi Anglijo ni vseeno, kako se Japonci oborožujejo in utrjujejo. Baze so fotografije z

Sovjetski vojaški dostojanstvenik Blücher

Vražji otoki so bili pred vojno nemški. Nemčija jih je bila kupila. Isto velja tudi za otoke Pelevy. Med vojno se je polastila obeh otočij Japonska, ki je še zdaj njihov gospodar. Vražji otoki štejejo 15 otokov in 14.000 prebivalcev. Ker so vulkanskega izvora, imajo izborna pristanišča, ki so popolnoma zavarovana že po naravi. Te otoke je odkril Magelhaes. Največje mesto te japonske države je Saipan. To je važno križišče kablov, ki vežejo Azijo, Evropo, Ameriko in Avstralijo. Pelevskih otokov je 26, otočje je v južnem delu koralnega, v severnem pa vulkaničnega izvora. Nekatere otoke pokrivajo krasni gozdovi. Morje okrog njih je bogato na ribah in ogromnih želvah.

Bodočnost Azije

Azija bo, kakor vse kaže, tisti del sveta, kjer se bo moral rešiti največji narodnogospodarski problem. Prebivalstvo Azije stalno narašča. Angleška Indija je imela pred 70 leti 294 milijonov prebivalcev, zdaj jih ima pa že 337 milijonov. Kitajska ima 458 milijonov prebivalcev, francoska Azija 23 milijonov, holandska Azija blizu 61 milijonov.

Najvažnejši problem Azije je vprašanje prehrane. Če zdaj v poedinih krajih doma ne pridekujejo dovolj živil, Indija in Kitajska morata živila uvažati, Kitajska v prvi vrsti riž, Indija pa pšenico. To je zelo težak problem, če pomislimo, da bo imela Indija čez dobrih 20 let najmanj 427 milijonov prebivalcev, dočim bo prirastek rodovitne zemlje v primeri z ogromnim porastom števil prebivalstva mnogo manjši.

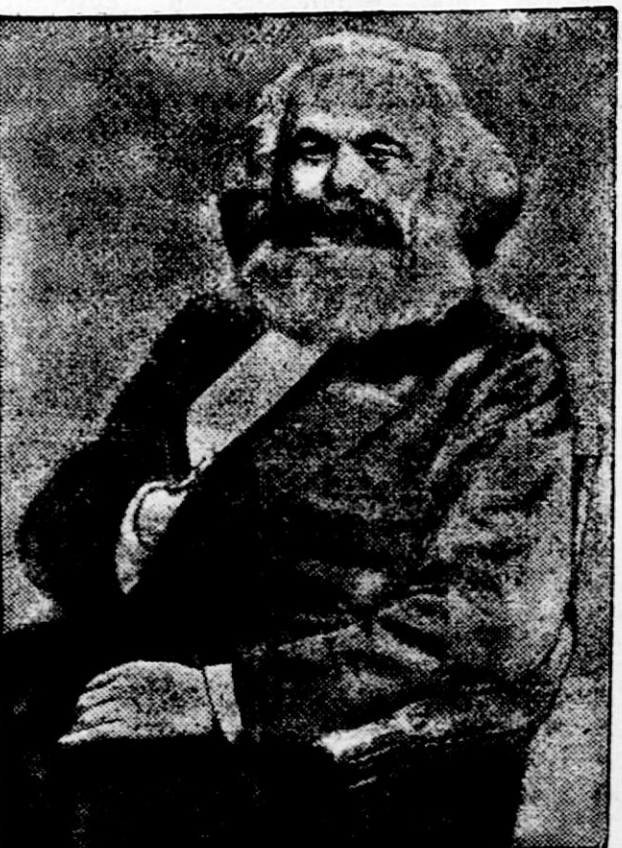
Ruske carske dragocenosti

Pred kronanjem carja Aleksandra III. so ruske kronске dragocenosti popravili in osnažili. Po takratni vakuti so cenili samo krono na 1.100.000 zlatih rubljev. Ruska carska krona je iz dveh simboličnih sestavljenih polovic, ki predstavljata zapadno in vzhodno državo, združeni po mostičku, ki ima na vrhu križec, na njem pa velik rubin v obliki hruske. Križec je narejen iz petih elastičnih demantov. Krona je dala napraviti carica Katarina II. iz zlata, demantov in 45 najlepših biserov. Žezlo, ki ga je dal za svoje kronanje napraviti car Pavel 5. aprila 1797, se sploh ni dalo oceniti. Zgornji konec žezla je bil okrašen z znamenitim 194 karatnim demantom Orlov. ki je tvoril baze z angleškim Kohnorom oči zlatega leva pred vrati velikega mogila pred Delhi in je romal kot kosček stekla iz rok v roke, dokler ga ni spoznal armenski trgovec Lazarev, ki ga je v smrti nevarnosti vtihotapil v Petrograd in ponudil carici Katerini, ki ga za ni hotela kupiti.

Lazarev je ponudil ogromni demant na prodaj v takratnem demantnem središču Amsterdamu, kjer ga je kupil za 450.000 rubljev grof Aleksej Orlov, ki ga je dal brusiti in ga podaril Katerini. Demant so cenili leta 1865 na 2.299.410 rubljev, leta 1883 pa že na 3 milijone. Na demantu je pritrjen kot

okrasek emajliran državni orel. Tudi državno jabolko je bilo izdelano za kronanje carja Pavla, bilo je iz zlata, okrog njega pa tri vrste brljanov, a v središču demant v obliki velike leče. Te dragocenosti so cenili pred 50 leti na 12 milijonov zlatih rubljev. Zdaj so v rokah boljševikov.

Karl Marx

Ustanovitelj znanstvenega socializma, ki je umrl 14. marca 1883 v Londonu. Letos bodo torej socialisti praznovali 50 letnico smrti svojega učitelja.

Gore med seboj.

»Ne počutim se dobro,« pravi Vezuv bližnji gori. »Imam občutek, kakor da me bo zdaj zdaj razneslo.«

»Saj ni čuda, ker toliko kačič.«

V gledališču.

»Gospodična, kaj je vam pa tako ugajalo na tej igralci, da ste jo tolikokrat klicali pred zastor?«

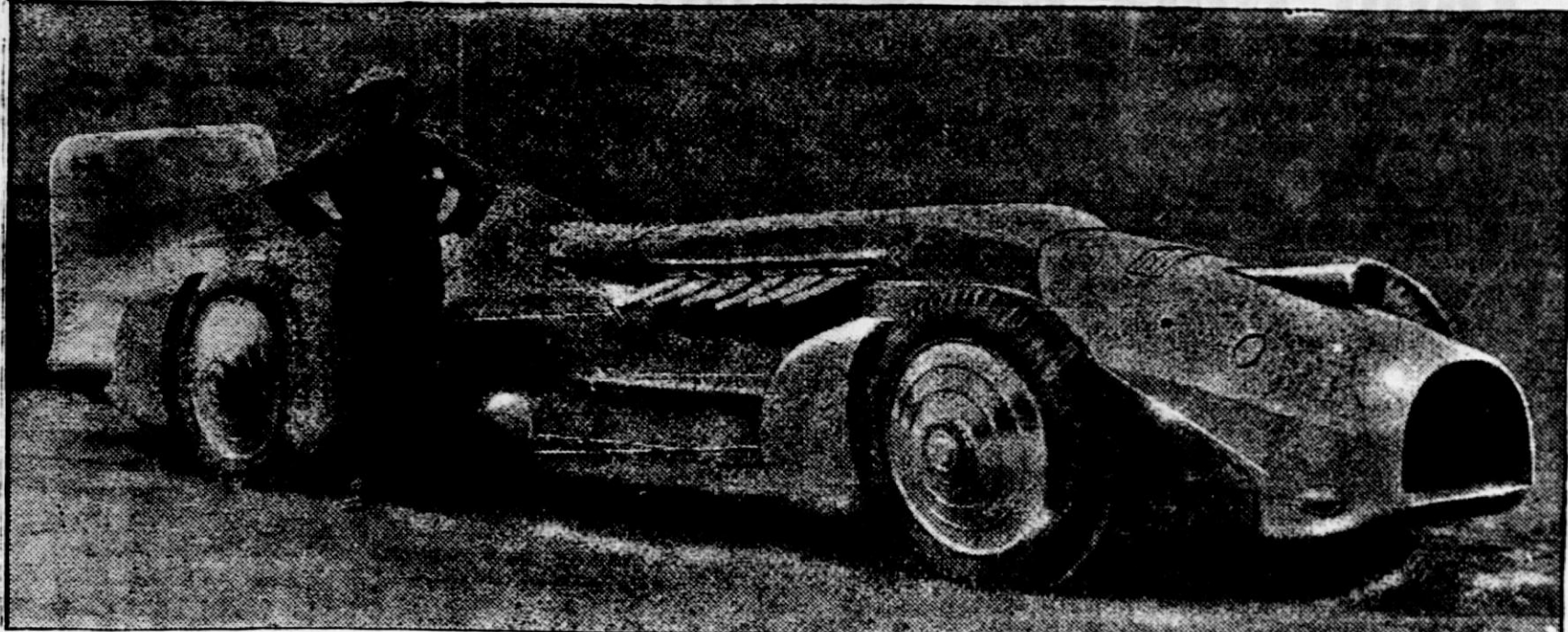
»Ona mi sploh ni ugajala, hotela sem le dobro videti, kako ima našite rokave.«

Priznanje.

»Papa, nekaj ti moram zaupati. Pomisli, z Oskarjem sva se končno našla.«

»Že prav, toda jaz bom moral plačati najdenino.«

Nov svetovni rekord Malcolma Campbella

Na obali v Dayton Beachu je dosegel znan angleški avtomobilski dirkač Campbell nov svetovni rekord. Na sliki vidimo njegov dirkalni avto »Sinja ptica«, s katerim je postal Campbell svetovni prvak v hitrostni vožnji. Avtomobil ima 2500 HP.

Svetovni kongres pisateljic

Narodni ženski svet v Združenih državah organizira med svetovno razstavo v Chicagu svetovni kongres pisateljic. Kongres naj bi se vršil 17. in 18. in 19. julija in na njem naj bi bile zastopane vse panoge literarnega ustvarjanja in sicer roman, poezija, potopis, drama, radio, kino, vzgoja, mladinska literatura, življenjski opis, filozofija, novinarstvo, glasba in založništvo. V Ameriki pripisujejo temu kongresu velik pomen, ker so prepričani, da bo udeležba velika in da bodo zastopane po možnosti če ne vse, pa vsaj večina držav, zlasti evropskih. Seveda bo poskrbljeno, da bodo imele udeležence znižano vožnjo in še razne druge ugodnosti, tako da udeležba na kongresu ne bo zahtevala prevelikih žrtv.

O vsaki delegatki, ki se udeleži kongresa, je treba poslati že vnaprej informacije o njenem literarnem delu. Iz vsake države se lahko ena delegatka prihlasi tudi za predavanje o svoji državi ali za govor po radiu. Po kongresu bo prirejena razstava, na katero lahko pošljejo svoje knjige z lastnoročnim podpisom vse pisateljice sveta ne glede na to, ali se udeleže kongresa ali ne. Knjige bodo razstavljene v oddelku dotičnega naroda. Vse razstavne predmete je treba poslati v Ameriko najpozneje do 1. aprila. Udeležbo so prijavile iz Evrope že angleške, francoske, italijanske in poljske pisateljice.

Napoleonova pokojnina

Te dni je praznoval 75letnico rezbar Ludvik Gervin v Koblenzu, ki še zdaj dobiva pokojnino, za katero se mora zahvaliti Napoleonu. Gervin je zadnji moški potomec junaka korporala Franza Spohna, Nemca, ki se je boril pod francosko zastavo pri Slavkovu. Na dan te slave in zmagovite bitke je pretila Napoleonu velika nevarnost. V bojnem metzu je bil zašel v prve vrste in sovražnik ga je spoznal. Nad 100 pušk je bilo v naslednjem hipu namerjenih nanj. Mimo glave mu je švigalo vedno več krogel in gotovo bi bil ranjen ali pa celo ubit, da ga ni rešil korporal Spohn.

Junaki Spohn je skočil k cesarju, mu vzel plašč in klobuk in si nadel oba vidna znaka cesarskega dostojanstva. Sovražnik je začel meriti nanj in junaki korporal se je kmalu zgrudil težko ranjen. Bil je ujet in ko si je toliko opomogel, da je lahko hodil, je hotel pobegniti, pa so ga na begu ustrelili. Napoleon ni pozabil zvestega vojaka in naročil je, naj izplačuje Francija njegovim moškim potomcem 500 frankov letne pokojnine. Od Napoleona so pokojnino redno izplačevali, zadnja desetletja jo je dobival Ludvik Gervin leta 1927 vso zastalo pokojnino naenkrat, in sicer 1240 mark. Francija torej vestno izpolnjuje voljo svojega velikega cesarja in še zdaj izplačuje pokojnino nemškemu državljanu, potomcu hrabrega korporala.

Požrtvovalnost pariških študentov

Lani v marcu je otvorila skupina visokošolcev na pariški Sorboni, večinoma slušateljev pravne fakultete, z lastnimi sredstvi jedilnico za brezposelne v ulici Trois-Portes, kjer dobivajo vsak dan obed zlasti otroci in žene brezposelnih. Letos je dal založnik Didier požrtvovalnim študentom na razpolago enonadstropno hišo v ulici Cujas, znani trgovski dom, Cognac je pa prispeval večji znesek in tako se je delovanje študentov na socialnem polju znatno razširilo. Zdaj je v dijaških jedilnicah zelo živahno, zadovoljni sta obe strani, vsak dan prihajajo množice otrok z materami, ki krize sploh še ne poznajo, čeprav so njihovi možje brez dela.

S svojo socialno akcijo so postali visokošolci v Parizu zelo popularni in otvoritev razširjene jedilnice za brezposelne je bila dogodek, ki je obrnil nase pozornost vse javnosti. Otvoritev sta prisostvovala zastopnik prosvetnega ministrstva in rektor univerze z vsemi dekani. Vsaka fakulteta ima svoj službeni dan, ko morajo slušatelji in slušateljice streči ženam in otrokom brezposelnih v jedilnici. Jedo brezposelni in študenti enako, kar je baje zlasti dobrodošlo sluša-

Malcolm Campbell,

svetovni prvak med avtomobilskimi dirkači

teljcam pravne in medicinske fakultete, ker se obenem uče za praktično življenje. Tudi sicer je delo dobro organizirano. Kuhinja pariške Sorbone računa v prvi vrsti z gnotno podporo premožnih študentov in namerava od sedanjih 350 obedov zvišati svojo kapaciteto na 700 do 800 obedov dnevno.

Ženska minister v ameriški vladi

Prezident Roosevelt je imenoval za ministra javnih del v svoji vladi miss Frances Perkinsovo, ki je prva ženska ministrica Amerike.

Po žrtvi je hotela podedovati

70letno vdovo po zdravniku in učitelju Castaldijevu so našli pred šestimi leti mrtvo v vodnjaku v kraju Cune v gornji Italiji. Njena nečakinja je obvestila oblasti, da je imela teta po možu okrog pol milijona lir in dragocen nakit, pa je mnogo tega imetja izgubila. Vrednostne papirje in nakit so našli v sobi učiteljice Coternove, skrite v klavirju. Coternova je stanovala s svojim ljubčkom pri Castaldijevi, ki sta jo imela popolnoma v rokah. Starka je nekomu dejala, naj primejo Coternovo, če bi našli njo nekega dne mrtvo.

Preiskava je dognala, da se je Coternova rada preoblačila v moškega. Našli so fotografijo, na kateri je bila v uniformi bersaglierja. Coternova je vedela za oporoko, v kateri jo je bogata starica določila za univerzalno dedinjo. Zaljubljenca so aretirali. Zagovarjati sta se morala zaradi umora, pa sta bila oproščena, ker ni bilo dokazov. Porota je izrekla mnenje, da je Coternova starico zadavila, toda ne z namenom umoriti jo. Komaj so Coternovo izpustili, se je začela potegovati za dedščino. Dedščina je bila sodno priznana, toda apelacijsko sodišče je ugodilo zahtevi starkine nečakinje in je prisodilo dedščino nji. Coternova se je pritožila na vrhovno sodišče in starkina nečakinja je dokazala, da Coternova ni vredna dedščine, ker je nekoč prežala preoblečena v moškega pri milnu na njeno teto. Ko jo je po presenetila nečakinja, je navallala na njo, jo podrla na tla in ji prizadejala težko poškodbo na nogi. Šele ko so prišli mimo ljudje, je napadalka zbežala. Neč-

kinja jo je spoznala in je prevrnila o napadu ljudem, ki jih je pa proslila, naj o tem molče. Vrhovno sodišče je vse obtožnosti upoštevalo in je prisodilo dedščino nečakinji.

Diktatura nad študenti v Oxfordu

Človek bi ne verjel, da je sploh mogla kje na svetu diktatura nad študenti, najmanj pa v Angliji, kjer so ljudje itak v primeri z drugimi državami glede svobode še na najboljšem. In vendar si dajo angleški študentje v Oxfordu diktirati. Diktatura je v rokah dveh profesorjev (v študentskem žargonu profesor), ki ju plačuje univerza, pomaga jima pa 24 uslužbencev, znanih med študenti pod imenom buldogi. Ti kontrolirajo, če ne sede študenti v kinu z dekleti, ali ne hodijo po 7. uri zvečer po ulicah v civilni obleki, ali ne zahajajo v prepovedane gostilne (prepovedane gostilne so vse, kjer se dobe pijače brez jeli). Če je dekde ali dama, s katero gre študent po mestu, sumljiva, pošlje profesor buldoga, ki se obema spoštljivo odkrije in pravi študentu: »Proctor Vam pošilja svoje pozdrave in želi biti predstavljen Vaši prijateljem.« Proctorji, ki so obenem vseučiliški sodniki, so navadno bivši vseučiliški profesorji, buldogi pa navadno poklicni boksarji, kar je dokaj čudno, ker ne smejo imeti orožja, niti palice. Če nastane pretep, sme dati buldog študente čez noč zapreti na policiji, zjutraj ga mora pa privedi pred profesorja. V takem primeru mora imeti študent pod alkarjem črno obleko in bel ovratnik. Kazni so denarne, po trikratni obsojbi pa lahko študenta izključijo z univerze.

Kancelar oxfordске univerze je odličen Anglež, ki pa v Oxfordu ne biva. Rektor univerze je podkancelar, ki je pravi diktator mesta Oxforda, čeprav ima mesto svojega župana in svoj občinski svet. Podkancelar mora odobriti vse lepake, ki jih smejo šele potem nalepiti po mestu, on ima odločilno besedo, če gre za ustanovitev novega industrijskega ali trgovskega podjetja. V starih časih je prišlo v takih primerih tudi do spopada med meščani in študenti, zdaj pa ne eni ne drugi niso več tako bojevit. Dokaz temu je največja angleška tovarna avtomobilov v Oxfordu, a mesto samo je tudi tako prenatrpano z avtomobili, da je študentom prvega semestra sploh prepovedano imeti lastne avtomobile.

Atentator na prezidenta Roosevelta

Prva originalna slika atentatorja na novega ameriškega prezidenta Roosevelta Giuseppe Zangara. Silikal so ga v kaznilnici v Miami, kamor so ga po atentatu prepeljali.

Najvažnejša stvar.

»Včeraj sem bil pri petih krojačih, pa nisem našel tega, kar sem iskal.«

»Kaj si pa iskal?«

»I kaj neki — kredit, seveda.«

Najboljši dokaz.

»Moja prijateljica se je dala fotografirati in prepričana sem, da je na tej fotografiji takak, kakršna je v resnici.«

»Zakaj si o tem prepričana?«

»Ker te fotografije še nikomur ni pokazala.«

Združiti naše sportne sile ali ne?

Ideja združitve Ilirije in Primorja je preuranjena in celo škodljiva

Ljubljana, 4. marca. Misel, ki se je pojavila zadnje mesece v naših sportnih krogih, združiti dva vodilna kluba, je zelo povečala pri nas zanimanje za sport. Tej misli se imamo tudi zahvaliti, da so prišli na dan stvari, ki niso baš koristile ugledu enega izmed ljubljanskih sportnih klubov. Toda to so stvari, ki se bodo, kakor kaže, v kratkem razčistile. Te stvari so bile nasprotnikom združitve argumenti več proti združitvi. Meni naj bo dovoljeno na tem mestu poudariti le neke splošne potoze, ki bi bile in ki so proti združitvi Ilirije in Primorja.

Iz vsega delovanja oseb teh dveh klubov morem spoznati, da bi koristila morebitne fuzije le nogometu in kvečjemu še lahki atletiki. Vendar je bil cilj združitve v glavnem ojačiti ljubljanski nogomet. Prepričan pa sem, da bi bil učinek baš nasproten, kajti teorija se v mnogih primerih ne sklada s prakso. Moštvo obeh klubov ima popolnoma drugačen način igre in kar je še važnejše, popolnoma drugačno vzgojo in mentaliteto. Treba je le vprašati igralce obeh prvih moštvev, in vsakemu bo jasno, da so v večini zadev, ki so potrebne za uspešno sportno udejstvovanje na zelenem polju, nesoglasni in razdvojeni. O tem se je lahko pač vsak sam prepričal pri tekmi 19. t. m. Ilirija je nasprotno matica vsega slovenskega sporta od Drave do Jadrana in Soče in te zasluži ji resen sportnik nikakor ne sme kratiči z raznimi dvomljivimi in povrhu tega še napadnimi navedbami, ki pa končno same po sebi ne kratkijo Iliriji matičarstva slovenskega sporta, temveč kvečjemu le srvenstva v gotovi dobi. Čemu naj bi potem ta matica dobila še privesek v besedi »Primorje«, mi je s sportnega stališča nerazumljivo. Vsak zaveden član mora biti prvotni tak združiti, pa naj bi bila to tudi taka, da bi Primorje dobilo privesek »Ilirija«, ako bi bilo Primorje matica slovenskega sporta.

Privesek »Primorje« k imenu Iliriji pa mi je tudi iz zgodovinskega stališča nerazumljivo, kajti imena Ilirija pomeni od zgodovinskih časov pokrajino od Duvnojnika do Triglava, pa je za časa Napoleona dobila svojo oficijelno potrditve. Saj je v imenu Ilirija zapodeno vse naše Primorje od starodavnega Dubrovnika pa do Trbiža. Ilirija pa je od svoje ustanovitve klub mesta Ljubljane, njena zastava je belo-zelena, tradicije pa morajo biti vsakemu sportniku svete. Ali pa ima morda ASK Primorje, ki je sam nastal po fuziji sportnih klubov, kakšne tradicije. Ne tuer jih niti pri svojem kratkotrajnem obstoju imeti, zato pa ni smel rušiti onih svojega nasprotnika. Ali ima Primorje zastopane vse sportne panoge v tako veliki meri kot Ilirija? Ali ima Primorje tako vzorne sportne panoge kot Ilirija? Vsega tega Primorje nima in iz teh in mnogih drugih razlogov je ogromna večina članstva Ilirije upravičeno odklonila zahtevo po takšni združitvi, kot n je bila predlagana. Ne bi pa isto članstvo nikakor odklonilo želje članov Primorja po prestopu teh v Ilirijo brez kakih odkritvev kluba Ilirije. In vendar bi oti uspeh na sportnem polju prav isti, tako pri fuziji, predlagani po gotovih osebah, kak pri prestopu vsega oziroma vsaj onega članstva Primorja, ki mu je najvišji interes slovenski, ne pa klubski sportni uspeh. Zato se mi nehoti vsiljuje misel, da je gotov del sportnikov imel drug namen, kot pa koristiti slovenskemu sportu.

Važen razlog, ki govori proti združitvi obeh klubov, je tudi rivaliteta. Le dva mošta v fair borbi izpolniti svoje moči. Klub, ki v neposredni bližini nima sebi dovolj močnega sportnega nasprotnika, vedno živi na enakih višinih. Pogledimo samo v zgodovino sporta. Pametnejše bi bilo združiti enega naših najmočnejših klubov s kakšnim drugorazrednim klubom. Večji uspeh bi imela fuzija Ilirije oziroma Pri-

morja s Slovanom, Jadranom, Grafičkom itd. Čemu baš najmočnejše nasprotnike združiti? Saj bi potem vendar izumrl za dolgo dobo tako zvan »derby«. In ali mislite, gospodje, ki ste hoteli združiti naša vodilna kluba, da bodo dosegali igralci, iz katerih ste nameravali ustvariti prvo moštvo združene Primorje - Ilirije, vedno na isti višini? S katerim močnim nasprotnikom v Ljubljani naj bi se potem sportno vzgojil naraščaj tega fuzioniranega kluba? Ali morda z drugorazrednimi našimi klubi? Kot sem že zgoraj omenil, se tu teorija ne sklada s prakso.

Dalje trdijo, da bi bila dobra stran združitve: 1.) sportno moralna. Kdor to trdi, je zelo slabo poučen o mentaliteti Ilirije in Primorja. Res bi bili odstranjeni nekateri spori, toda nastal bi zato za slovenski sport še pogubnejši spor baš v tem združenem klubu, kajti na eni strani bi bilo članstvo sedanje Ilirije s tistim pristnim ljubljanskim zanosom, kateremu so evete tradicije, na drugi strani pa članstvo Primorja z ono primorsko vehementnostjo in južnjaškim temperamentom, ki bi šel z vsocii sredstvi proti svojemu nasprotniku; rezultat spor, nesloga, razcepitve.

2.) Finančna okrepitev, pod katero razume gospod »K-e« tudi profesionalizem. O vsem tem bi bila vsaka beseda odveč, ker bi umeli potem nemestu čistega sporta - sportno obrt. Torej gre gotovim osebam le za denar, ne pa za sport.

3.) Jaka kvaliteta in kvantiteta. Res, kvantiteta bi bila jaka, toda le do razcepitve, do katere bi sigurno prišlo iz zgoraj navedenih razlogov. Kvaliteta bi bila tudi jaka, toda kako dolgo. Čemu takšna pomoč slovenskemu sportu, ki bi ne bila dolgotrajna?

Ako pa pogledam razloge, ki govorijo za združitve, kot je bila predlagana, moram reči, da je bila ideja pač lepa, toda v tej obliki neizvedljiva in celo škodljiva! Koristiti bi mogla združitve le Primorju, ne pa celokupnemu ljubljanskemu sportu, kajti Primorje je po sedanjem stanju obsojeno na padec drugorazrednega kluba, ker nima nikakega naraščaja. Večino rezervnega moštva dobiva od drugorazrednih ljubljanskih klubov. Dalje so finance tega kluba visoko pasivne, poleg tega pa še zadnji napadi od raznih stran glede gostovanja v Trstu mnogo škodijo Primorju na ugledu. Ilirija pa ima moštvo subjuniorjev, tri moštva juniorjev, močno rezervno moštvo in tehnčno dobro prvo moštvo, ki ima nekaj minus le v fizični sili. Dalje ima Ilirija vzorne sportne panoge in spretno vodene finance. Iz vseh teh razlogov je jasno, da je članstvo Ilirije moralo biti proti fuziji v predlagani obliki, ki bi Iliriji in tako ljubljanskemu sportu ne prinesla nikakih koristi, temveč celo nazadovanje.

Ideja združitve Ilirije in Primorja je danes preuranjena in celo škodljiva. Oba kluba sta po številu članstva dovolj močna, da sama lahko napredujejo, treba jima je le večjega vodstva in sportne vzgoje članstva, posebno aktivnega. Le na ta način je možen napredek sporta v Ljubljani in vsej dravski banovini. B. V.

Prvi češki govoreči film v Ljubljani

Fila iz študentovskega življenja! Umetnina, ki nam živo slika življenje in dušo naše mladine.

PRED MATURO

Pride! Premiera bo v ELITNEM KINU MATIC

Besedo imajo naši čitatelji

Pozdravljen, Bežigrad!

Tam, kjer Tyrševa cesta preko mostov prevaži železniške tirse (pod zapornicami jih ne more, ker so stalno zaprta), pričeni evobodna republika Bežigrada, ki pravično, da z vsomi Jugosloveni šteje 20 milijonov duš. Ponosni smo na njeno svobodo, ki se predvsem izražja v tem, da nima kulturnih enotnosti, kot je strastna, črna, pošta, javna telefonska govorilnica, tlakovana cesta itd in tudi ne občinskih obočev. Šepa samo v tem, da Bežigrada niso osvobodili tudi davkov. Je pa zopet druga malo manjša resnica, da so nam nekaj občinskih doklad vrnili v obliki cestnih kanalov, robnikov in v drugi obliki kame-nja. Tukaj začenja že tretja, zopet malo večja resnica, da so zaradi teh dobrot vse leto neusmiljeno nazkopavali Tyrševu cesto, da se je ta v grobu gotovo obračala. Pri tem nastaja četrti največja resnica dela po Taylorovem sistemu, kjer druge resnice postanejo skoraj nerazumljive. Tukaj smo lahko opazovali uporabo tega sistema, ki temelji na principu delitve dela in ki je bil sijajno izveden. Škoda bi bila preprečiti to pozabi, zatoorej nekaj bežinskih vrtic za Bežigradom.

Nekoga dne so prišli merjevci, ki so merili in zmerili na vse tri dimenzije in 4 nebe smeti. Potem so prišli polirji po tem delavci in so kopali in odkopali globoke jarke in nakopali velike kupe lepoga gramozja. Prišli so polagatelji cevi, ki so položili glavni kanal, polirji so pogledali in cesta se je zasuila, zabila in spravila v prvotno stanje. Gramoz so hitro odpeljali in hvala bogu, kanalizacija je bila gotova in prebivalci rešeni prahu, blata in vseh neprikljk razkopavanja. Ali takoj so prišli drugi delavci in so jeli razkopavati cesto počez in polagati druge vtočne cevi. Cesta je bila kakor mreža strelskih jarkov. Po mnogih mukah je Bežigrad tudi to prostal. Ko je bila cesta zopet prosta in gladka, so prišli tretji delavci. Razkopali so na novo in v tretje cesto do obupa. Polagali so odvodne cevi in mreže v cestnih jarkih in zgodilo se je, da so grebli na istem kraju že tretjič v treh mesecih. Tudi to so prebivalci in vozniki junaško prestali, saj so svobodni državljani ljubljanske komunne. Prav lepo se je cesta zgladila in tapetirala na debelo z blatom, tako da so izginele požiralne rešetke ob cesti. Zivljenje je že prišlo v svoj stari blatni tir, ko se prikažejo četrti delavci. Pripekli so robnikov, kopali in delali pešpot, Obup se je polasčal pešcev, ko so gazili po ped na debelo in na novo pavozeeni hlevici po hodnikih. Bog zna, kje so našli to jlovico. Prav milo se je storilo v srou vsem pešcem, ki so se spomnili, kakšne ogromne množine suhega gramozja so nekaj mescev prej odvažali - ker je bil na poti in sedaj - ga ni bilo na poti. Da je bilo principu delitve dela je povsem zadoščeno, so prišli še peti delavci, ki so tlakovali s kookami prehode na cesti. Če so te po položitve semterje takoj zopet izruvali, preklopali še malo ceste in nazadnje zmanjšali tlak nazaj, je že vseeno za Taylorov sistem.

Med tem je pa prišla že zima v deželo in je ilovica na hodnikih zmrznila. Zato so takoj odredili, da so prišli zopet delavci z valjarji in pritiskali zmrznjene grude ob tla. In sedaj ima Bežigrad lepe hodnike, kadar je zmrznjeno, in se nič ne umežejo čevlji, če pade ponoči nekaj suhega snega. Sreča je, da so robniki kamni široki, ker se je mnogo tednov promet vršil samo po teh. To pa le za one, ki nimajo v glavni omotici. V nekaterih krajih zija z robnika cel prepad, do pol metra globoko do cestne požiralne rešetke. Če mislijo te kraje uporabiti za skakalnice, Bežigradčanom se ni jasno. Jasno pa je, da so rešetke mnogokje prenizke, kakor kaže, ker bo cesta, posebno če bo kdaj tlakovana, mnogo preveč izbočena in promet ob krajih nevaren. Edino po principu delitve dela je to smotreno izvedeno, ker bo treba

todaj to reč popevati. Zakaj bi delali samo enkrat, če se da vodnati!

In tako smo prišli do moderne ceste, ki ima po svoji zredi vianko pod nebom tudi razsvetljavo. Tako visoko je, da so jo apustali ob svojih nočnih pohodih skozi lastno in mestno meglo zamenjali z jasnimi nebom in migljanjem zvezdic v rimski cesti. Sedaj, ko je nastopil post in so postali »postasi«, bodo gotovo opazili svojo usodno zmoto. Ugotovili so pa ti »postasi« še neko, na isti strani veselo, na drugi žalostno zmoto, ki je skrajna bridka resnica v peti izdaji. Kadar je bila predpustna noč mehka in so šli pod bežigradsko rimsko cesto, so se začeli skrivaj spogledovati, od kod neki duh! Ne morda kak nemiren duh ali duša od Sv. Krištofa, nege telesi duh. Obdolževali so vse mogoče odprtine, ki da niso v sistemu družbe. Ali ko so nekdo povsili svoje vlažne oči od rimske na Tyrševu cesto, je zevala v deviškem snegu črna odprtina, iz katere je puhtelo. Teko torej in zakaj! In so ugotovili, da je vzela občina poleg drugih podjetij tudi smrad in lastno režijo. Prej ga ni bilo za Bežigradom. Odkar pa je Taylorov sistem prinesel suhe kanale tja, je tega dovolj. In še lastna režija! To je veliko poglavje, ki ga sedaj vsak petek po nekaj porcij dele v mestni posvečovalnici davkoplačevalcem.

Mestna občina in režija! Ker je ravno cesta na dnevnem redu, bi lahko kar na cesti z režijo ostali. V rajni Avstriji se je takole vršilo tudi po Taylorovem sistemu deljeno delo: Cestni delavec je sedel in gledal, cestar je stal in gledal, cestni nadzornik se je vozil in gledal itd. In zopet tako dalje. Bogve, če bodo rimsko cesto in smrad v lastni režiji speljali še naprej po Tyrševi cesti, ker še deleč naprej trpe mestni davkoplačevalci pod vsakimi razmerami. Vsekakor bo treba zarediti kako novo pasmo občinskih obočev in snakar v režiji Bežigrada samega, ki bodo imeli zanj arce in nosove in jim ne bo iz kanalov smrdelo. »Postaše.

Zvočni kino Sokolski dom v SISKI (za mitnico). - Tel. 33-87.

Danes ob 18. in 20. uri, jutri ob 15½, 18. in 20½ uri, v ponedeljek ob 20. uri

epopeja junaštva na morju

KRIŽARKA EMDEN

V glavnih vlogah: LOUIS RALPH, WERNER FÜTTERER

Okolica nove šišenske cerkve

Šiškarji smo mestnemu magistratu za ureditev in tlakovanje Celovške cesti, naše glavne prometne proge, zelo hvaležni. Vendar po dolgih letih nekaj poštenega tudi za našo stran! Zdi se pa, da mislijo gospodje na magistratu, da so se narodnozavedni šiški s tem za nekaj časa oddolžili. Pa ni tako. Za promet se je res precej storilo, za olepšavo šiške pa še nič. In vendar ima šiška že nekaj let novo cerkev, ki jo hodijo gledat in občudovati tudi tujci, saj je to delo velikega mojstra Plečnika, najbolj umetniška stavba izmed novejših cerkva ljubljanskih.

Ko se je cerkev gradila, so nam obetali, da se bodo okoli nje, zlasti na zapadno stran, uredile ulice in napravil lep park, kakor ga je zamislil mojster Plečnik. Toda nova cerkev stoji že več let, o parku pa, ki bi šele lepoto cerkve povzdignil, ni sledi. Prostor, ki je določen zanj na jugovzhodni strani cerkve, je sedaj prava gmalna, vsa razrita in blatna, tako da napravljajo najslabši vtis na tujca in domačina. Z žalostjo čitamo, kako se napravljajo parki pred trgovsko in šentpetrsko cerkvijo, kako se je uredila okolica celo podružnici sv. Florjana v šentjakobskem okraju, a za našo lepo cer-

kvo, ki smo jo susedali s tolikimi žrtvami, se ne stori nič.

Naj bi te vrtice, ki tolmačijo želje narodno zavedne šiške, zganile merodajne kroge na magistratu, da preukre tudi v šiški prvi skromni javni park. Potem ne bo treba naših mladini igrati po javnih cestah in ulicah, potem bo tudi naša cerkev gado-bila tisti okvir, ki ji gre.

Šiškar.

Prošnja mestni občini

Mariborska ulica, tam na Brinju, je prav lepa naselbina in bi se gotovo hitreje razvijala, če bi bila urejena ulica, posebno Ptujška ulica, ki je s Tyrševe ceste edina prometna zveza. Ta, po imenu ulica, ki vodi ob plotu sportnega prostora »Primorje«, je nekaj, samo ne ulica, cesta ali pot. Največje jarke in jame so stranke že same malo zasule, vendar izgleda tako žalostno, da se ustraši vsak voznik in vsak iskalce stanovanja, da bi šel do Linča bi v Maribor, ki ulici, ki jih vidi s Tyrševe ceste. Zato je tudi tam težko oddati stanovanje. Najzanimivejša pa je, da je zveza z Mariborsko ulico možna le zato, ker lastnik nezazidane vogalne parcele trpi pot preko svojega sveta. Če lastnik omeji svojo parcelo s plotom, je tako zvana ulica zaprta in dostop v Mariborsko ulico nemogoč.

Zato stanovanjci in hšni posestniki vjdno prosimo, naj občina vsaj malo uredi tamkajšnje ulice in Ptujski da smer in širino po regulacijsnem načrtu. Pri tej priliki prosimo, da bi žrtvovala tudi še eno kuč v tej ulici in dve v Mariborski za javno razsvetljavo, ker nas vedno obdaja občutek nesigurnosti, če moramo zvečer po tisti kozi stezi kreniti v podeželsko temo. Kot dobri davkoplačevalci zagotavljamo občino, da ji bomo od srca hvaležni za malo pozornosti v zaprosenem smislu. Prižadeti.

Vprašanje pošte v Škofji Loki

Pošta v Škofji Loki ima res popolnoma nezadostne prostore in že dolgo iščejo druge, sedaj pa nameravajo pošto preseliti baje z Otlavnega trga k Balantu v Kapucinsko predmestje, če ne dobe zanj prostora v sodnem poslopiju, kjer je sedaj davkarija. Res je, da je poštna direkcija vezana na stroge naredbe, ki predpisujejo silno nizke najemnine za uradne prostore, vendar je pa namen pošte splošna korist prebivalstva. Povsod je pošta sredi mesta, da odgovarja svoji nalogi, in zato naj bi se poštni urad tudi v Škofji Loki preselil v sodno poslopje, ki leži v centru, nikakor pa ne sme iz mesta. Upamo, da bo državna pošta z državnim sodiščem pač nalahje rešila to perečo vprašanje splošnega interesa, saj bi bila neposredna bližina pošte sodišču samemu v največjo korist. Na glavnem trgu je tudi srezka ekspozitura, občinski urad, orožništvo in drugi uradi, razen tega je pa, kakor povsod, tu osredotočena vsa trgovina in sploh vse gospodarsko življenje, saj so na Otlavnem trgu tudi tri hranilnice in vsi glavni čititelji, ki imajo s pošto največ opravka. Za gospodarstvo je vendar bližina pošte življenjskega pomena, za orožništvo sta pa telefon in brzotjav v največji bližini najpotrebnejši pripomoček uspešne službe. Faktorji, ki odločajo o tem vprašanju, naj tudi upoštevajo, da mesto leži ob dveh dolinah, ki vodita naravnost na državno mejo, in je zato najožja koncentracija uradov tudi strateška nužnost. Vojasnišca stoji sicer na periferiji mesta, vendar ima pa vojska svoj telefon, po potrebi si pa vedno napravi tudi nove zveze, a pomisliti moramo, da bodo v primeru nevarnosti v obeh dolinah odločale minute, spomniti se pa moramo tudi modernega orožja, zlasti pa zračnega ladijstva s strupenimi plini, ker na njegov nenaden napad mora biti prebivalstvo v trenutku obveščeno. Zato pošta spada v središče mesta, kjer mora tudi ostati! Škofjotočan.

Pri zobozdravniku.

K zobozdravniku pride dama z izredno velikim usti.

»No, no, bolj vam ust ni treba več odpirati,« ji pravi zobozdravnik.

»Saj bi jih ne, pa se bojim, da ne boste mogli s kleščami do kočnika.«

»S kleščami že pridem v usta, toda sam bi rad ostal zunaj.«

A. D Ennery: Dve siroti

Roman

— Da... da... se že spominjam... ko ti je naenkrat postalo tako čudno. — Slabost ni trajala dolgo, pač sem se pa bila zelo ustrašila in obetala se mi je kmalu zopet, kajti v naslednjem hipu, ko sem stopala le nekaj korakov za vama, sem videla samo še sence, tako da sem gredoč mimo drevesa... — Ah, razumem kriki, ki se ti je takrat izvil iz prs... — Zaletela sem se bila pošteno v drevo in se udarila na čelo... toda še bom me je skelela rana, ki je zija!a v mojem srcu: osupela bom, sem pomislila, oslepela bom! — Pa nama tega nisi povedala! Cele tri tedne si naju pustila v negotovosti in strahu... Saj nisva vedeli, zakaj si tako otožna in potrta. — Nisem si upala povedati vama, ka; me teži; bala sem se, da bi vaju preveč užalostila. Sicer sem pa upala, draga mati, in še zdaj upam, da se nisem obsojena v slepoto. — Tudi midve upava, Luiza, ljubljena hčerka. Toda treba je nekaj ukreniti, treba se je pobrigniti za zdravje... a jutri zgodaj zjutraj, z zdravjem k zdravniku. Naj poroča zdrav-

nik, naj odredi karkoli, nočem več, da bi delala.

Naslednjega dne je odvedla gospa Gerardova Luizo k znamenitemu zdravniku. Ko je Tereza vstopila v zdravnikov kabinet, je bil zdravnik baš zatopljen v čitanje d'Alambertovega dela o slepcih.

Temeljito je preiskal dekletove oči, potem je pa povesil glavo. Tereza je opazila njegovo krettnjo, čeprav je bila komaj vidna, in srce jo je zabolelo.

— No torej, gospod doktor? — je vprašala tiho.

— No torej, gospa, dekle ni popolnoma... popolnoma (in to besedo je naglasil) slepa... Opozarjam vas pa, da nimam mnogo časa za lečenje. Tereza je zadržala po vsem telesu in komaj je spravila iz sebe vprašanje:

— Ji boste vrnili zdravje, gospod?

— Morda... je vzdihnil zdravnik.

In videč, kako hudo je ubogi ženi, jo je brž potolažil, rekoč:

— Najbrž ji ga vrnem.

In da bi napeljal pogovor drugam, se je obrnil k Luizi z vprašanjem:

— Delate, drago dete, je-li, čeprav ne vidite... tu pa tam?

— Oh, gospod doktor, — ga je prebila Tereza, — zlato dete dela kakor da vidi... zelo dobro. S svojimi rokami opravi vse, kar hoče; to je res nekaj izrednega.

— Stavim, dete moje, — je dejal,

zdravnik in prijel Luizo rahlo za roko, — stavim, da znate delati vse, ne da bi videli.

— Oh, da, gospod doktor, — je odgovorila hitro Gerardova... in ne samo to, celo ljudi spoznavam, tudi tiste, ki jih ni vajena pogosto slišati... po glasu jih spoznam... In pove vam samo po dotiku, ali so stvari, ki jih prijemlje, dobre ali slabe kakovosti.

Ko je bila ordinacija končana, je odhajala Tereza vsaj malo pomirjena. Zdaj je upala, da se njeni dragi adoptirani hčerki vid nekega dne vrne, morda že kmalu...

Toda zdravnikovo prizadevanje je ostalo žal brezuspešno. Nič ni moglo vrniti vida lepim očem uboge Luize. Čez nekaj tednov se je bilo treba sprizniti s strašno resnico. Luiza je bila popolnoma slepa!

Nisem nesrečna, — je dejala, — nič se ni izpremenilo; moje življenje je ostalo isto; saj sem pri svoji materi, pri svoji sestri... In če ja ne vidim več z očmi, vi vidim s srcem, ki je vani tako globoko vtisnjena njuna podoba, da ne bo nikoli obledela.

Henrika je pa strašna Luizina nesreča hudo potrla; razumela je, da je njena dolžnost olačati ji gorje s skrbjo in ljubeznijo. Toda čakala jo je žal še druga, žalostnejša naloga: sreči je morala svoji mater. Mozi udarci, ki se ji bili zadeli, so jo bili spravili iz ravnotežja; srečni napadi, ki so jo že

dolgo mučili, toda v velikih presledkih, so se vračali zdaj čisto in tako močno, da se je začel zdravnik bati; slutil je, da se bliža ubogi ženi smrt. Ali naj pripravi hčerki na to?

Mar bi ne pomisliti to obesoditi ju na prerano boleost, ki bi jo mati nedvomno opazila, kar bi jo le še bolj potrla?

Ne da bi prav vedel, kako daleč naj gre, je zdravnik sklenil spregovoriti o tem z mamico Martinovo, staro prijateljico Gerardove rodbine.

Zglašil se je torej nekega jutra pri nji in komaj ji je poljasil vzrok svojega prihoda, že je nekdo potrkal na vrata in vstopila je vsa prestrašena Luiza; ozrla se je po sobi in vzdihnila na ves glas:

— Gospa Martinova! Gospa Martinova!

— Tu sem, draga Luiza; kaj se je pa zgodilo?

— Ah, pojdite hitro... pojdite hitro, mamica je zelo slaba! Strašen napad je dobila, zdaj teži onesveščena; pojdite hitro, jaz hitim po zdravniku.

— Saj ni treba, drago dete, tu sem, kar z vami grem, — je dejal zdravnik; — ne izgubljajte časa, oprinite se moje roke in pojdite.

— Ah, saj jo boste rešili, gospod, kaj ne? — Recite mi, da jo boste rešili!

Čim je vstopil v sobo, je zdravnik

takoj spoznal, da se je njegova slutnja izpolnila.

Tereza je umirala.

Predstojnica samostana božjega Jezuska jo je držala za roko; Henrika je klečala vsa obokana pri postelji in poljubljala umirajočo mater drugo roko. Videč, da se vrača Luiza in da hiti k nji, se je uboga žena radostno nasmehnila in zbrala zadnje sile, rekoč:

— Henrika, tebi o zaupam!

Potem je pa iztegnila obe roki nad glavama svojih hčerk, ozrla se je v nebo in njene ustnice so komaj šišno zašepetale: Mihael! Mihael!

To so bile njene zadnje besede in njun zadnji smehljaj.

Henrika in Luiza sta bili izgubili najdražje in najslabše, kar sta imeli na svetu, tisti rešilni zaklad nežnosti, požrvovalnosti in ljubezni, ki se imenuje mati.

In ob materini postelji sta stali dve zapuščeni sestri, dve siroti.

VII.

Dočim je usoda tako kruto tepla Gerardove in sta bili obe hčerki po materini smrti izročeni na milost in nemilost življenjskim valovom, je bila tudi neka druga oseba — in sicer že več let — vsa obupana. Kdor bi jo bil videl obdano z razkošjem in slajem, bi bil mislil, da je srečna in zadovoljna, pa še daleč ni bila.

Mlekita
Maslita
Grenkita

Mirim kraljica čokolad

Sadržita
Kavita

Dunajski Velesojem

12. DO 19. MARCA 1933 (NEUE BURG 12. DO 18. MARCA)

POSERBE PRIREDITVE:

Sejem za pohištvo, »Elektrika v gospodinjstvu«, »Novodobno plinsko orodje«, Razstava radio in Ravag, Dunajska pletilna moda, Salon modne kožuhovine, »Fotografija in popotovanje«.

Razstava avtomobilov in motornih koles

Železno in patentno pohištvo. Kolarska razstava. Semeni za gradnjo in cestne gradbe. »Rastoka hiša«. Gradnja naselbin. Razstava kamenih olt. Avstrijski pašniški pridolci. Semeni iznajditeljev. Kmetijski stroji in orodja. Živila in hranila. Poljedelska in gozdarska vzorčna razstava.

Brez vizuma! S sejemsko izkaznico in potnim listom prost prestop meje. Ogrski prehodni vizum dobite ob predložitvi sejemске izkaznice na mejah. — Precejšnje vozne olajšave na jugoslovenskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Dunavu, na Jadranskem morju in v zračnem prometu. — Pojasnila vseh vrst ter sejemске izkaznice (po Din 50.—) se dobijo pri

WIENER MESSE - A. G., WIEN VII. ter med lipskim pomladanskim velesojem pri informacijski poslovalnici, Leipzig, Oesterr. Messhaus in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31, Zveza za tujski promet v Sloveniji (Putnik), Dunajska cesta 1, Zveza za tujski promet (Putnik), podružnica hotel Miklič, nasproti glavnega kolodvora.

Vodilni dom Avstrije

MODNA PALAČA Julius Krupnik, WIEN VII, KAISERSTRASSE 115 — priredi med dunajskim velesojem tednom v četrtek, 16. marca ob 18. zvečer v velikem dunajskem Konzerthausu — tradicionalno

spomladansko modno revijo

Prosimo za brezplačne naročbe vstopnic.

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozičkov, prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. — Velika izbira. — Najnižje cene. — Cenik! franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Preskrbite se pravočasno in varno!
Zavarujte sebe in svoje domače pri

KARITAS

Sprejemamo samo zdrave osebe. Zahtevajte prospekte! »Karitas«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

Specijelni entel oblek

ažuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinejše delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrkelj

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjaj, entljanje, izdelovanje gumbic. Vsled najmodernejše ureditve podjetja — najnižje cene.

Razglas

Na pokopališču pri Sv. Krištofu se bo del pokopališča odstopil mestnemu načelnstvu in cestne namene. — Lastnike, ozioroma najemnike grobišč, ki leže na onem delu pokopališkega sveta, ki pride za regulacijo v poštev, pozivljamo

da do 1. maja odstranijo spomenike.

Ako sami tega ne bodo storili, se bo delo izvršilo na njihov račun. Spomeniki brez lastnika zapadejo v korist Pokopališkega sklada. — Natančnejša pojasnila daje oskrbnik pokopališča pri Sv. Krištofu.

Pokopališki sklad v Ljubljani,
3. marca 1933.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za oboje — znamko! — Na oprežanje brez znamke — priporočamo Najmanjši oglas Din 5.—

GLASBA
IZPOSODJAMO
plošče, gramofone
radio-aparate.
»SLAGERA«,
Aleksandrova c. 3
(prehod »Viktoria« palače)

KLAVIRJI, PIANINI
prvovrstnih inozemskih znamk
od Din 11.000 naprej. — »MU-
ZIKAL«, Ljubljana, Sv. Petra
cesta št. 40. 137L

INSTRUMENTOV
(na pihala) 24 komadov, event.
12 kom., prodam. — Informa-
cije: »Borogajk«, Zagreb, Ha-
rambašičeva 50. 1354

NEPREMICE
MODISTINJE POZOR!
Vsled preselitve prodam modi-
starijo s predtiskarijo v Ptu-
ju. Pojasnila: Krašner, Ptuj,
Krekova 1. 1334

HALO! DRAŽBA VILE
odn. zemljišča, skupna vrednost
150.000 Din. — Posestvo v Ja-
strebcih št. 4, Sv. Bojlenk pri
Središču ob Dravi. 1327

VEČ STAVBNIH PARCEL
nasproti kolodvoru v Dev. Mar.
v Polju prodam. — Seme, Tržič,
Metova ulica 1. 1326

CRIKVENICA
vilo »Vesna« oddam v najem
ali prodam. — Car, petog 23,
Crikvenica. 1325

GOSTILNO
oddam v najem zakoncemu. —
Potrebno 10.000 Din. — Vasle,
Zabukovca pri Žalcu. 1290

KUPIM
VAGON SODKOV
kupim. — Ponudbe na: Badel,
Sesvete kraj Zagreba. 1335

»FORD« VOZ
zaprt ali dobavni voz kupim.
Ponudbe: Jugomosse, Zagreb,
Jelačičev 5 pod 4064. 1355

FRIZERJI, POZOR!
Kupiti bi dobro ohranjen apa-
rat za trajno ondulacijo, 220
voltov Kristek, frizerski salon,
Varaždin. 1353

PRODAM
MODERNA SPALNICA
18 kosov, pod ceno naprodaj.
— Naslov v upravi »Slov. Na-
roda«. 1316

50 HEKTOLITROV VINA
dobrega belega, ter sortiranega
rdečega prodam. 10 minut od
kolodvora. — Več pove: Ivan
Vogrinc, Černc št. 10, Brežice.
1350

JABOLKA
štajerska po Din 2.— razpoši-
lja Čok, Velenje-St. Dž. 1310

SMREKOVE SADIKE
petletne, vzgojene na prostem
v gozdu, popolnoma utrjene,
zelo lepe rasti, 1000 komadov
po Din 70 oddaja Uprava pose-
stva Lepi dob, p. Krmelj, Do-
lenjsko. 1309

AVTO — PRILOŽNOST!
3—4 tonski, Austro-Fiat, v ze-
lo dobrem stanju, za vsako
sprejemljivo ceno naprodaj. —
Vzajem tudi hranilne knjižice.
— Cizerlj, Studenci-Maribor.
1308

STANOVANJA
SOBICO
blizu topniške vojašnice oddam
gospodini. — Naslov v upravi
»Slov. Naroda«. 1337

DVOSOBNO STANOVANJE
podstrešno, suho, elektrika, —
oddam takoj, in ENOSOBNO
STANOVANJE, parket, elek-
trika, oddam z aprilom. — Do-
lenjska cesta 12. 1364

SLUŽBE
BRIVSKI POMOČNIK
mlad, dobi s 15. marcem stal-
no mesto s stanovanjem, hrano,
pranjem perila in plačo po do-
govoru. Ponudbe s sliko na:
Kiraly, Murska Sobot. 1351

VRITAR
išče stalno službo. Ponudbe na:
Vokal, Karlovac, Riječka cesta
št. 41. 1352

DOPISOVANJE
TRGOVEC
z dobro idočo trgovino želi re-
nega znanja z neodvisno damo
do 32 let. Ločenke niso izklju-
čene. — Resne ponudbe je po-
slati na upravo »Slovenskega
Naroda« pod »Želim se poroči-
ti 1349«.

GOSPOD
s stalno službo in nekoliko pre-
moženja išče resnega znanja s
samostojno damo, po možnosti
z lastnim stanovanjem. — Na
premoženje se ne ozira. — Sa-
mo resne ponudbe s polnim
naslovom je poslati na upravo
»Slov. Naroda« pod »Spomlad
1312«. Tajnost zajamčena.

POUK
STROJEPIŠNI POUK
Večerni tečaj za začetnike in
izveščance. Vpisovanje vsak
dan. Učne ure od 6. ure dalje
Solina nizka. — Christofor
učni zavod, Ljubljana, Domo-
branska c. 15. 587

RAZNO
OBLEKE in SUKNJE
kupite najboljše pri A. Presker.
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

POHIŠTVO »SAVA«
najceneje:
šperane spalnice Din 6500.—
pleškane spalnice » 2100.—
omare, pleškane » 425.—
postelje » 225.—
kuhinje kompletne » 950.—
kuhinjske kredence » 475.—
Vse drugo pohištvo se dobi
najceneje in na obroke. Spreje-
majo se vsa popravila po kon-
kurenčnih cenah.
Mizarstvo »SAVA«, Ljubljana,
Kolodvorska ulica 18, Dunajska
cesta 36, Miklošičeva cesta 6.
Telefon 27-80. 137L

Sveže, najfinejše norveško
RIBJE OLJE
iz lekarne DR. G. PICCOLIJA
v LJUBLJANI — se priporoča
bledim in slabotnim osebam

Zahtevajte
pri Vašem trgovcu tudi
Mate-čaj
Zavitek
za 25
porelj
Din
3.50

Klavirji!
Pianini!
Kupujte na obroke
od Din 400.—
prve svetovne fabrikate: Bö-
sendorfer, Steinway, Förster,
Petrol, Höpfl, Stirling original,
ki so nesporno najboljši! (Lah-
ka, precizna mehanika.) Pro-
daja jih izključno le sodni iz-
vedenec in bivši učitelj Glas-
bene Matic
Alfonz Breznik
Aleksandrova cesta št. 7
(vogal Beethovne ulice)

ZASTOPSTVO za Gorenjsko
večje, dobro idočo, tudi mlin-
sko, sprejem takoj. Imam na
razpolago lepa skladišča in
vpeljano trgovino. Sprejem
tudi družabnika za trgovino. —
Dopise na upravo »Slov. Na-
roda« pod »Kranj 1318«.

Prvovrsten
muškatelec
cenj. gostom zopet na razpo-
lago v
**restavraciji in ka-
varni »Metropol«**
FRANC MIKLIČ

Umetne oči izdelujemo za svoje pa-
liente natančno po naravi
F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden
v LJUBLJANI, Splošna bolnica, očesni odde-
lek, OD 11. DO 14. MARCA 1933.

Gospa
KAJFEŽ FRANČIŠKA, lastnica gostilne,
Ljubljana, Florijanska ulica.

Dne 25. februarja t. l. sem Vašo gostilno opozoril na ne-
upravičeno reklamo, s katero trdite, da imate najboljše vino
in ponujate 5000 Din onemu, ki ima boljše vino kot Vi ter
Vas pozval, da po strokovnjakih ugotovimo, da imam jaz
boljše vino.
V svojem odgovoru se temu pozivu izmikate. Zato Vas
ponovno pozivam, da se po nepristranskih strokovnjakih ugo-
tovi resničnost te moje trditve. Prepričan sem, da izpade ta
strokovnja preiskunja meni v prilog.

Ponavljam neupravičenost Vaše reklame, s katero dolžite
mene in moje stanovske tovariše v Ljubljani, da naša vina po
kvaliteti in provenienci zaostajajo za Vašimi.

Podatki glede naslovov dobaviteljev mojih vin in vagon-
skih pošiljav so Vam v moji pisarni na razpolago.

Razna svoja namigavanja pa blagovolite konkretizirati in
podpisati, da bom svoje pravice lahko branil na pristojnih
mestih.

FRANC MIKLIČ, HOTEL „METROPOL“

Mestna hranilnica Ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3
s podružnico na Miklošičevi
cesti št. 13

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.
Ima vlog nad 430.000.000.— Din, rezervnih skladov
pa nad 10 milijonov dinarjev.

Za pupilarne naložbe pa sodni depozitni oddelek, za
varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za po-
šiljanje po pošti pa svoje poštovalnice. — Za vse vloge
jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in
davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute
nakupantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici
na Miklošičevi cesti. Telefon centrale št. 2016 in
2616, podružnice št. 2367. — Poštni čekovni račun
centrale št. 10.533, podružnice št. 16.158. — Uradne
ure za stranke so od 8. do 12. ure.

TISKARNA IZVRŠUJE
RAZLIČNE TISKOVINE,
ČASOPISE DIPLOME,
REVIE VREDNOSTNE
PAPIRJE KOLEDARJE
SREČKE KNJIGE I.T.D.
ENOBARVNI IN VEČ
BARVNI TISK PISMA
RAZGLEDNICE SLIKE
OSMRNICE ŽVITKE
JEDILNE LISTE, ČENIKE,
VIZITKE, RAČUNSKE
ZAKLJUČKE, POROČNA
NAZNANILA IN VABILA

» LJUBLJANA

**NARODNA
TISKARNA**

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

Ljubljana

PREJ KRANJSKA HRANILNICA

Knafljeva ul. 9

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri.

Najvarnejša naložba denarja, ker jamči za vse vloge Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.